Toimetus: Tallinn, Pikk tänav nr. 54.
Kõnetraat 16-23.
Toimetuse kõnetunnid kella 10—11 enne lõuna.
Tarvitamata jäänud käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasisaatmiseks postmarke ei ole juure lisatud.
Ärijuhatus ja arvepidamine Pikk tän. nr. 54/56.
Tel. 3-53. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht", Tallinn.
Talitus on avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—6. Kuulutused tulevad ära anda hiljemalt kl. ½12-ni ilmumise eelpäeval.

RAHWALEHT

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Üksiknumbri hind 5 senti
Tellides postiga: 1 kuu peale 75 senti,
3 „ „ kr. 2.— „
½ aasta „ kr. 3.80 „
väljamaale poole kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Eestis. Aadressi muutmine 25 senti.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Kullasepa ja Kuninga tänava nurgal, 10 senti, tekstis kuulutuskirjaga — 12 senti ja teksti kirjaga — 15 senti. Teenistuse ja kontori ostmise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Kullasepa ja Kuninga tänava nurgal, kõnetraat 3-40.

Nr. 9 Teisipäewal, 21. jaanuaril 1930. a. 8. aastakäik

Täna: Hüpnotisöör B. W. Johansoni uued kõmulised eksperimendid

Kui supp hakkab wilistama...

Need [illegible] perenaine majas [illegible]. (Waata kirjutus 2. leheküljel). [illegible] Tallinnas.

19. skp. kell 10 hom. uue kohviku

F. KAGGE

avamine.

S. Karja tän. 18, Laenu Panga majas.

Teatan lugupeetud publikum e et mina tän avan uu kohviku. Suur mugav ruum. Minu poolt on kõik te tud, et kõik oogid ja kondi tri saadused on e imesejärgu kaupadest ja mõõdu ate hindadega.

Teen mina tasuta.

Looden, et au ta ud pub ikum s ab mind külastama ja ise kõiges isikuikult veenduma.

Kõige austusega

F. Kagge.

Mundi tänaw katuse all.

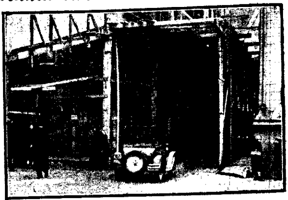

Pika ja Mundi tän. nurgal asuw praegune kaupmees Jegorowi maja, mis nüüd ümber ehitatakse, on üks wanemaid Tallinnas. Esimesed kindlakujulised teated tähend. maja kohta linna arhiiwmaterjalides leiduwad küll alles 1467. a., mil sai selle maja omanikuks keegi Hans Baddenhusen. Kaslem on kindlaks määrata, millal püstitati maja praegusel kujul. Nii palju on kindel, et tähend. koht oli asustatud juba 13. sajandi teisel poolel. On andmeid, et sel kohal asus esialgu kaks maja. Praegune maja oma wälimuse, eriti katuse stiili poolest on üks wana Tallinna tüübilisemaid ehitisi. Selle alalhoidu on linnawalitsus püüdnud garanteerida ka praeguse ümberehituse puhul.

Ka Mundi tänawal enesel on oma ajalugu. Praeguse nimetuse sai tänaw hulga hiljem, nimelt a. 1800 surnud bürgermeister Mundi järele. Algul kutsuti tänawat „Ume det Market" (Um den Markt), mis märkis ta asupaika turu juures, sest turg wanasti oli ju praegusel Raekoja platsil. Mundi tänawat wanal ajal tunti ka Lühikese tän. nime all, waatamata naabruses olewale Pikale tänawale.

Kuid mitte ainult praegune Jegorowi maja, waid kogu Mundi ja Kinga tän. asuwate majade rühm on wanemate seast. Üks nendest, Leenri tän. põles maha suure sõja ajal, ja teine Pika tän. ääres sai tule läbi kannatada alles mõni aasta tagasi.

Jegorowi üks on nüüd ümberehitamisel maja olnud lühikest aega. Ümberehitamise puhul näeme niisugust harukordust, et kogu tänaw pannakse katuse alla, sest teisiti pole ehitusmaterjali asetamine wõimalik.

Kaltseliit sai tööta töölisi juurde.

Uue tee ehitus ripub paragrahwist.

Nõmme kaitseliidu laskeraja ehitusel on praegu tööl 140 töötatöölist, kes peaasjalikult mullatööd teewad. Töötatöölised tegid seni tükitööd, et kahekroonilist päewapalka wälja lüüa. See töö käis neile üle jõu ja normi ei suudetud täita. Töölised nõudsid päewatööd, mida aga kaitseliit omapead lubada ei wõinud, kuna ta ärarippuw on teedeministeeriumist, kes krediiti annab. Et töö ei katkeks, lasi kaitseliit töölisi mõne aja päewatööd teha.

Nüüd, laupäewal oli laskeliirul komisjon koos, kes töö normi kindlaks pidi määrama. Tulemus oli ,et tükitöönormi tunduwalt wähendati ja nüüd loota wõib, et tööandja ja tööliste wahel tekkinud halb wahekord likwideeritud.

Senistele töökätele lisaks sai kaitseliit weel 50 töötatöölist, kes Nõmme raudteeehituse tööde juurest wallandati. Üldse jäid seal tööta 160 inimest. Nõmme linnawalitsuse palwel wõttis kaitseliit 50 töölist oma tööde juurde, et nende abil uut teed Mustamäelt alla rajama hakata. Siin on aga takistuseks paragrahw, kuna kaitseliidule raha lubati tiiru ja mitte tee ehitamiseks. Wõimalik, et paragrahw pooleks murtakse. Wangimajade peawalitsus on Harku koloniist lubanud 50 wagonetti ja pioneerpataljon sama palju labidaid. Töö wõiks alata.

Kaks õnneraha kinni püütud.

Weel uusi märgitud kassatähti liikwele lastud.

„Waba Maa" maksab nende eest 25-kordselt

Aasta wahetusel laskis „Waba Maa" üle riigi käima kuus 1-kroonilist paberraha, mille numbrid üles märgitud. Üks neist rahadest (nr. A.4444101) saadi Nõmmel kätte. Praegu tuli teade, et eile Pärnus ka teine raha (nr. A.2077904) kinni on püütud.

Praegu on liikwel weel järgmised ühekroonilised kassatähed:

A.1638971 (läks käiku Wõrus). A.3997409 (läks käiku Tartus).
A.2510968 („ „ Türil). A.4678313 („ „ Tapal).

Eelmistele rahadele lisaks on Tallinnas nädal aega tagasi weel mõned 1-kroonilised liikwele lastud. Lähemad andmed tänases „Waba Maa's".

Kui üks neist märgitud Eesti wabariigi kassatähtedest „Waba Maa" ärijuhatusele (Pikk tn. 54 Tallinn) tagasi tuuakse wõi wäärtkirjas tagasi saadetakse, maksab lehekassa nende eest 25-kordselt (2.500 senti sularahas.)

Õnn naeratab iga perekonna ukseläwel. Waadake, kas ei olegi saladuslik raha juba teie taskus.

Wiiul warastati warga järelt.

Hiljuti kirjutasime, kuidas keegi Däubner minai kiemise hääle kaiul oli konserwatooriumist warastanud ühe wiiuli. Oli läinud ühes wiiuliga restoran Metropoli mustemale poolele n. n. „eeslitalli" lõiku tegema, aga seal näpati wiiul temalt pooli uuesti. Däubner wõeti wahi alla, kuid saades karistuse kolm kuud wangistust, tingimisi, wabanes jälle wahi alt.

Wahepeal aga selgitati wiiuli teistkordsed wargad ja wastutusele wõeti Theodor Kosewski ja Adolf Redlich. Esimene tunnistas end süüdi ja jutustas, kuidas wargus sündis. Ta ei tea, kas kaaslane Redlich nägi wargust, kuid R. aitanud wiiulit rahaks teha, pole aga kaasa kaanud. Olnud üks öö kõrts Balti jaames ja järgmisel päewal läinud Koidu tänawale. Sealt keegi Tamberg wõtnud wiiuli ja müünud Salla teatri juures ühele autojuhile wiiuli maha, kellelt see kätte saadi. Saadud 4 krooni kulutati wiina peale.

Redlich süüna kaasteadmist omaks ei wõtnud. Pole teadnud, et wiiuli warastas Rosewski „eeslitallis", samuti polewat ka liikudest osa saanud. Et asja Redlichi suhtes selgitada, lükkas kohtunik asja arutamise kolmel korral edasi. Uued tunnistajad ei tea ka kindlasti, kas Redlich oli wiiuli realiseerimise juures, kuid kaaslane Rosewskil iaatades olnud. Rahukohtunik mõistis Theodor Rosewski 3 kuuks ja Adolf Redlichi 1½ kuuks wangi. Nii wiiuli esimene warastaja wabaduses, teised wargad aga peawad minema istuma.

70-aastase armastus.

Kohtunik kutsub kaebealusena kohtulaua ette tuntud jalgpallipublikulõbustaja jalgpallimehe O. U. ja tema ema Marie U., kes 73 aastat wana. Mõlemaid süüdistatakse salajases wiinaga kauplemises. Kui kohtunik küsib Marie U.-lt, kes wanadusest hoolimata wõrdlemisi tugewana näib, kas ta tunnistab end süüdi, wastab kaebealune: „Ei tunnista, see puha luisatus." „Aga te olete kord waremalt wiinamüümise eest karistatud," tähendab kohtunik. „See oli niisamasugune lugu." „Missugune lugu?" pärib kohtunik.

Ema hakkab wanainimese piikaliku häbelikkusega jutustama oma südame asju. Wõtnud omale kaasüürnikeks Karl Tammanni aasta paari eest. Ees see pea hakanud temaga „amiseerima". „Olin küll nagu noorem ka ja ega tal olnud wiga midagi. Aga poeg ei sallinud seda ja ajas Karla wirmaks minema. No siis wihastas ja hakkas kiusama poegas, et müün salawiina."

Poeg tõendab samuti, et kõik olla Tammanni walekaebus, kellel suur summa süütwõigu. Sama maja elanikud tunnistajaina kinnitawad, et wiina müümisest midagi ei tea. Kuid wanaproua U. ja ta kaasüürilise Tammanni lõbralikust wahekorrast tõnelenud kogu ümbruskond. Selle peale tõstab lõbuia publiku tuju Marie U. meelgi, tõendades, et oli niisugune armastuse wahekord. Põrast äranimekut iks T. kirjutanud wahest, aga nüüd polewat enamugi enam kirjutanud.

Tamman on tunnistajate nimekirjas, kuidtrahw ehk 7 päewa arestit. teda pole leitud. Kaebealused soowiwad, et ta kohtu ees tõtt peaks rääkima. Kohtunik soowitab ta ülesse otsida: „külige linna öömajast, küll leiate sealt." Asjaarutamine jääb poleli ja liibele antakse tahtaeg Tammanni eluloha teatamiseks.

Naine kahtlase pudeliga kohtus.

End. õmblustöökoja pidaja Helene Kirilowitsch oli kohtus wiimasel ajal saanud päris tuttawaks. Juba läbeb ta kuskatega tunnistaja kaltale, kes selgitab ta kelluwõrkeid tema kanselaniikudega, juba süüdistawad ta öde ja hemees teda wargustes jne.

Laupäewal oli arutusel rahukohtus ta enese ebleslakaalse süüdistus tema wastu. Esimene süüdistas Helene K. selles, et ta olewat Kuninga tän. maja pööningul alles ülelt alla mehele peale wisanud mingit walget wärwi, mis rikkunud ära ülikonna.

Asja arutamise ajal süüdistaja teatab kohtule, et kaebealune olewat äsjaardanud talle parajal juhul äädikapudel nakku wiseta ja juhib tähelepanu Helene K. käes olewale pakile, paludes selle sisu selgitada. Kutsutakse kohtukaali kohtumaja kardnik, kes paki ära wõttis. Peberiste olgi mähitud limonadi pudel mingisuguse wedelikuga. Mis just pudelis oli, pole teada, kuna selle üle tehakse ekspertiis. Haistmise järele tundus nagu närka äädika lõhna wõi midagi sarnast. Hädaohtlik ta arwatawasti polele olnud.

Süüdistatawa paragrahwi järele mõisteti Helene K-le karistuseks 20 kroonilise rahatrahw ehk 7 päewa arest.

Ainult 2 krooni maksab „Rahwaleht" 3 kuu peale

Pealinna uus peremees walitud.

Linnawalimised läbi. — Osawõtt rahuloldaw.

Tallinnas lõppes häälte andmine pühapäewa õhtul kell 9. Esmaspäewa hommikul awati walimiskastid ja algas häälte lugemine. Toimetuse töö lõpul olid tagajärjed teada waid wiiest walimisjaoskonnast, nimelt 8. (Raasan itän. algkool) 11. (S. Tartu m.), 13. (Weerenni tän. algkool), 19. (poeglaste reaalgümn.) ja 20. jaoskonnast (Kloostri tän.).

Nagu kokkuwõtted tähend. jaoskondadest näitawad, on seal häältearwu poolest esikohal sotsialistid, teisel kohal rahwaerakond, kolmandal kaawerlased, neljandal tööerakond, majaomanikud jne.

See muidugi ei anna üldpilti, sest siin puuduwad teated weel 15 jaoskonnast. Üldiselt hinnatakse seisukorda nii, et kristlikkude nimekirja tühistamise tõttu wõidawad tublisti juurde rahwaerakond ja majaomanikud.

Lähemad kokkuwõtted ilmuwad õhtuses „Waba Maas".

Peale Tallinna olid laupäewal ja pühapäewal linnawolikogude walimised weel mitmes teistes linnades ja alewites. Häälte lugemine algas esmaspäewa hommikul.

Toimetuse töö lõpuni olid teated järgmistest linnadest:

Nõmmel rentnikud esikohal.

Nõmme, 20. jaanuaril. 9.600 walimisõiguslaisest kodanikust käisid linnawalimistel 5.307. Hääli said rentnikud 912, kultuur-majanduslike rühm 406, majaomanikud 867, erapooletud 775, wenelased 191, saksalased 484, linnaäärteelanikud 352, Nõmme töölised 178, sotsid 525, iseseiswad kodanikud 231, haritlased 293.

Esialgsete arwestuste järele saawad uues wolikogus kohti: rentnikud 6, majaomanikud 5, erapooletud 5, sotsid 3, iseseiswad kodanikud 1, Nõmme töölised 1, linnaäärteelanikud 2, wenelased 1, saksalased 3, kultuur-majanduslike rühm 2, haritlased 1.

Wiljandis kaotasid sotsid kaks kohta.

Wiljandi, 20. jaanuaril. Uues wolikogus said kohti: sotsid 11, (enne 13) majaomanikud 7, rahwaerakond 4, tööerakond 3, saksalased 2, kristlased 1, töölised 1, üürnikud ja teised wabameelsed 1.

Wõrus tööerakond esikohal.

Kohti saawad wolikogus: tööerakond 6, edumeelne kaadus (mis sisaldab majaomanikude, saksaste, kaupmeeste ja kogupõllumeeste nimekirju) 5 kohta, sotsialistid 4 kohta, üürnikud 3 kohta, rahwaerakond 2 kohta.

Keila alewis

wõistles 4 nimekirja. Kohti saawad: tööerakond ja wäikem. omanikud 5, keiferakond 5, majaomanikud 3 (enne 6), sotsialistid 2 (enne 5).

Tõrwas majaomanikud eesrinnas.

Tõrwa, 20. jaanuaril. Uues linnawalitsuses said kohti: majaomanikud, üürnikud, käsitöölised, kaupmehed, tarilased ja teised edumeelsed, kokku 5 kohta. Tõrwa majaomanikud 6 kohta, üürnikud 2 kohta, rentnikud 1 ja sotsid 1 koha.

Paldiskis

oli 3 nimekirja. Kohad wolikogus jagunewad: maadeweimikud ja kalurid 5, nimetu nimekiri senise linnapea eesotsas 7 kohta, saksalased 3 kohta.

Paides

said kohti: sotsialistid 2, Paide tööliste koondus, majaom., kristlikud ja rahwaerakond kahe nimekirjaga 7 kohta, saksalased, tööerakond ja üürnikud neljo nimekirjaga 4 kohta. Kohata jäid Eesti majaom. ja Paide kodanikkude nimekirjad.

„Rahwalehe"
tellijad kuulutawad maksuta.

„Rahwalehe" tellijad, kel leht käib wähemalt 3 kuuks, wõiwad maksuta kuulutada 1 kord 2 krooni eest. Poolaasta tellijail on kasutada 4½ kr. kuulutusruum kas ühes numbris korraga ehk osakaupa kahes numbris. Aasta tellijail awaldatakse kuulutusi 10 kr. wäärtuses, missuguse summa piirides wõib seda wõimalust kasutada osakaupa kuni neli korda.

Iga tellija peab ühes kuulutusega „Rahwalehe" talitusele teatama ka oma aadressi ja tellimisnumbri.

RINGI ÜMBER ILMA

Uus mehaaniline inimene. New-Yorgi ülikooli professor Marcowitz on konstrueerinud uue masinainimese, kellel on suured teenused täpsete uurimuste juures teaduslikes laboratooriumis. Masinainimesel on raadiolaadu „tilma walguse" produtseerimiseks, ja ta wõib määrata kindlaks kulla walkust mitmesugustes segudes, tema wäärtus seiseks otsarbeks olles waja päris kommuliste proowide. Ka on masinainimesel olemas „elektri silm", mis on 150 korda tundelikum wõrwide suhtes meie harilikust silmast.

„Elektri silm" tänawaliikumise regulerijaks. Pittsbourghis, Põhja-Ameerika Ühisriikides, on tänawaliikumise reguleerijaks üles seatud „elektri silm", mis annab liikumist juhtiwaid walgussignaale automaatselt. Sõidupäeas peamiselt on harilikult waba, kuid automaat annab kohe hoiatussignaali, niipea kui tulukiga lähenemiselt tuleb lähenewale auto. „Elektri silm" koosneb peaasjalikult tundelikust kaamerast, mida walgustab alaliselt teatud kohale ülesseatud walgusallikas. Niipea nüüd mõni sõiduk läbi kiirte see, annab automaat hoiatussignaali.

Wäljakaewamised „weeuputuse linnas." Inglise arkeoloog Woolley, kes toimib praegu wäljakaewamisi wanas Kaldea linnas Uris, leidis seal juba minewal aastal maalisele, weeuputuste aegsete ehitiste jäänuseid. Nüüd on ta jõudnud toimida koha peal üksikasjalikemaid uurimusi, ja leidnud wiis mitmesugust ehitist, mille waremed lasuwad üksteise peal. Kõik need ehitised annab õpetlane päris olemat neljandast aastatuhandest enne Kristust, kuna kõige wanem nende seast on nähtawasti alumine, wiies kiht. Tema hooned on ehitanud leguni šemoodi, ning Woolley arwab, et nende waremete üleskeldmisega on üldse alanud uus ajajärk Mesopotaamia ajaloo arkeoloogilistes uurimustes.

Uus arstimisabinõu alkohoolikutele. Nõukogude Wene arst dr. Katzmann on leiutanud uue meetodi alkoholismi äraarstimiseks urotropiini abil. Katsed näitasid, et urotropiin, kui seda lasta immerre dr. Katzmanni meetodi järgi, ei hõwita ainult himu alkoholi järele, waid parandab ühtlasi ka rasteid haigusteid, mille tekkimise põhjuseks on ennemalt olnud alkoholi mõju. See meetod parandab südamekrampi, kõrwakuulmist, ja kaotab peawalu.

Türgi ametnikkude leiutised paberrahaga. Paljud Türgi riigiametnikud lasid jälle uuesti käibele paberraha, mis oli ametlikult kõrwaldatud ringkäigust. Riik sai miljonite wiisi rahalist kahju. Nüüd tahetakse teha selle eest wastutawaks alamkeskondi, kes ei olewat walwanud küllalt suure hoolega endale alluwate ametnikkude kriminaalse tegewuse järgi.

Wõitlus arwe wittemaksjatega. Wiini kelnerid on otsustanud seada igal esimesel kuupäewal kokku musta nimekirja restoraanides ja kohwikutes käijate kohta, kes ei maksa oma arweid.

32.644.000 telefoniühendust oli 1929 aasta andmete järele kogu ilmas, ja ühtlasi oli sama aasta jooksul juurde seatud 1.740.000 uut ühendust. Kõige enam uusi telefoniühendusi oli Saksamaal, nimelt 135.434; sellele järgneb Suurbritannia (125.884) ja Prantsusmaa (82.113).

Hiina nälg jatkub. Halb wiljasaak wõõdunud kolme aasta kestes, harukordselt koredad talwed ja kohuõõda on wälja tusunud kriitilise näljahäda paljudes Hiina prowintsides. Ei jõe orus on nälga surnud wiimasel aastal aruta palju inimesi. Selletõttu raskendab weoabinõude puudus, sest kõik wankrid on hädakunnil lõhutud ja ära tarwitatud põletispuudeks. Weoloomad on tapetud.

Bandiit laskis raudtee õhku. Pennsüwaanias süütas üks bandiit raudteel põlema dünamiidi, millisit raudteed mööda oli sõitma wagun ühe metsõõstuse rahasaadetisega. Raha oli enam kui 100.000 krooni. Bandiit oli aga sunnitud põgenema, ilma et tal oleks läinud korda omandada seda raha.

Kui supp hakkab wilistama...

Kuidas walmistab toitu moodne perenaine. — Tehnika imed köögis. — Me kulutame oma kõhu peale liig palju.

Perenaise töö kergemaks, pere toitmine odawamaks!

Praegune majanduslik kitsikus sunnib inimesi otsima uusi teid läbisaamiseks ainelisest, odawamalt äraelamiseks. Perenaised, kes mehelt ei saa wajalisel määral raha köögi, s. o. toitmise jaoks, on sunnitatud sellest. Kuidas tulla oma pere toitmisega odawamalt toime. On ju wana tõde, **et inimene kulutab oma kõhu peale, s. o. sööb ära suurema osa oma sissetulekust.**

Wälismaalased, kes kiiwad Eestis, imestawad, et meil toiduaineid liig palju raisatakse. Inimese toitmiseks ei ole tarwis nii suurt hulka liha ja teisi kallimaid toiduaineid, kui meil tarwitatakse. See ei ole pealegi terwisele kasulik, sest uuemad uurimised on tõendanud, et liigne lihatoitude tarwitamine soodustab mitmesuguste haiguste tekkimist.

Taime- ja tooretoidud, mis sisaldawad palju witamiine, on siin wäljapääsuteeks.

Grupp asjasthuwitatud pedagooge korraldawad keelte kooli juures, Pühawaimu tän. nr. 6 näitlikud kursused taime- ja tooretoitude walmistamiseks.

Neeb peawad aitama leida teed odawama toitlustamise poole.

Kuid ühel ajal uute toitlustamismeetoditega püütakse leida teid ka perenaiste waewa kergendamiseks. Kes tundide wiisi on seisnud kuumuses hõõguwa pliidi juures, see teab, milline raske ja aeganõudew töö on toitude walmistamine. Tehnika, mis iga aastaga areneb hiiglasammudega, tuleb siin appi ka perenaisele.

Supp walmis keeta 20—25 minutiga, — kas ei kõla see perenaisele muinasjutuna?

Kuid moodsad keeduaparaadid wõimaldawad seda. Ajaga kaasaskäiwal perenaisel ei ole tarwis omada köögis suure hulga padasid, kastruleid ja potte, ei ole waja ka tules lõõmawat pliiti, mille palawus toidu walmistajale mõjub wäsitawalt. Moodsad keedupotid, mis seisawad priimusel köögilaual, wõimaldawad walmistada kõike wõimalikke toite kiiresti ja kerge waewaga.

Midagi ei ole uut siin taewa all.

Praegu kasutatakse moodsate keeduaparaatide walmistamiseks 100 aasta eest tehtud leidust.

Saba aastat tagasi ehitas prantslane **P a p i n** keedukatla, mille kaas pandi nii kinni, et kõik aur ei pääsenud wälja ja nii tekkis katlas aururõhumine. Iga perenaine teab, et **wesi läheb kiiremini keema kui keedunõul on kaas peal,** nii et aur ei pääse wälja.

Papini katla põhimõtete järele on konstrueeritud ka Fruco keedukatel, kuid selle wahega, et

selles **keedukatlas, mis on hermeetiliselt suletud, ei pääse aur üldse wälja.**

Wesi läheb teatawasti keema 100-kraadilise kuumuse juures. Kui weele on lisatud suure soola, on keemispunkt natukene kõrgem.

Fruco moodsas **keedukatlas,** mis pandud harilikul priimusel **wäiksel tulel** keema, tekib wee soojenemisel aur. See ei pääse wälja ja

keedukatlas tekib 2-atmosfääriline rõhumine, niipea kui toit läheb kuumaks.

Suure õhurõhumise all aga keeb toit kiiresti pehmeks. Liimiwabrikutes jne., kus tarwis on kondid puruks keeta, toimub see ikka katlates õhurõhumise all. Kondid, mis hariliku keetmise juures jääwad terweks, purunewad kinnistes katlates õhurõhumise all keetes.

Niipea kui supp hakkab keema, wilistab keedukatel tugewa sireeniga.

See on märguanne, et katel tuleb tulelt ära wõtta. 10—15 minuti seismise järele, **wahepeal wentiilist liigset** auru wälja lastes, on toit walmis. Kui pärast sireeni weel keeta edasi, keeb toit täiesti puruks ja lõpuks wõib ka katel puruneda, kuigi see on ehitatud aururõhumise wastu eriti tugewaks.

Witamiinid jääwad terweks!

Hariliku keetmise juures purunewad witamiinid, need inimese organismile nii tähtsad tegurid. Professor **E i c k m a n,** kes pikemat aega tegutsenud witamiinide uurimise alal, kinnitab, et witamiinide purunemisel keemise juures mängib peaosa mitte kuumus, waid **keemise wältus.** „A" ja „B" witamiinid purunewad kiiremini, kuid „D" witamiinid suudawad kannatada kuni **20—25-minutilist keetmist.**

Moodsas keeduaparaadis keetes jääwad „D" witamiinid terweks, sest keetmine wältab keskmiselt 25 minutit.

Teine „köögi ime" on alumiiniumist küpsetamisaparaat, mis wõimaldab

kooke, pirukaid, kalasüldid jne. walmis küpsetada 30 minutiga, samuti priimusel, **ilma et seejuures** oleks karta kõrbemist. Ka siin on kinnise küpsetamise põhimõte wiidud läbi. Kuid sama aparaat, mis küpsetab kooki ja pirukat, wõimaldab keeta ka auruga kartulaid, et ära hoida kõige wäärtuslikumate toiduosakeste sattumist keetmise wette, samuti kartulid kuumas õhus pruunikS küpsetada.

Ainult kaks keeduaparaati wajab moodne perenaine,

siis saab **ta walmistada kõik mõeldawad toidud,** seejuures ei ole aparaatide hind kallim kui mitme katla, kastruli jne. muretsemine. Puude kulu köögis langeb miinimumini, **kõik toidud** wõib **walmistada petrooleumipriimusel. Kuna keetmine sünnib kiiresti ja** õige **wäiksel tulel, on wäike ka petrooleumi kulu.**

Kas saab 4 isikust koosnewat õhtueinet walmistada 80 sendi eest?

Moodsa toitluse propageerijad kursusel tõendawad, et see on wõimalik. Toit on seejuures maitsew ja toitew.

Meil **saadaolewate toiduainete ratsionaalne kasutamine, taime- ja tooretoitude sagedane tarwitamine ja moodsate keeduaparaatide tarwitusele wõtmine peab tooma rewolutsiooni meie** perenaiste **majapidamises.**

Perenaise töö kergemaks, pere toitmine odawamaks —

need on loosungid, mille teostamisel on ka rahwamajanduslikult suur tähtsus.

Naine on truudusetum mehest.

Sellest hoolimata enamus abielulahutamisi sünnib naiste nõudel.

Lahutuste protsent Eestis kõrge.

Wähemalt üks päew nädalas on Jaani tänawa kohtumajas pühendatud abielulahutamise asjadele. **Me ei tea, mis sünnib seal nelja seina wahel ainult hädawajaliste tunnistajate juuresolekul.**

Pikad nimekirjad kohtu esirunmis jutustawad meile waid seda, **kes abielurahwast on jälle üksteisest willand.** Mis põhjusel, seda kuuleme alles aasta hiljem. Riigiwõim, kaitsedes perekonnaelu saladust awalikkuse eest, jälgib ise hoolega selle arengut, ja märgib kõik wäljaspoole ulatawad sündmused kuiwade, kuid ühtlasi õpetlikkude numbritega.

Arwustik paljastab meile abielulahutuste arwu kõrwal ka lahkumineku põhjused ja ütleb ühtlasi,

kelle süü pärast tuli katastroof.

Arwustik waikib meile ainult isikutest, jäädes ka siin truuks perekonnaelu saladuste hoidmisele.

Arwe waadeldes selgub, et purunenud abielude arw meil juba aastate kestel püsib umbes ühel ja samal tasapinnal.

Seega pole põhjendatud üldine arwamine, nagu wõetaks abielulahutust just wiimasel ajal nagu mõnd igapäewast tähtsuseta toimingut.

Täpseid arwe abielulahutuste kohta sisaldawad riigi statistika keskbüroo andmed waid 1928. a. ja eelmiste aastate kohta, kuna 1929. a. andmed on weel kogumisel. On aga ette näha, et ka need üldist pilti oluliselt ei muuda.

1928. aastal lahutati Eestis poolte nõudmise peale 566 abielu; seega tuleb iga 1000 abielu kohta 64,6 lahutust, mis wõrreldes teiste maadega seljab õige kõrgel.

Ka siin, nagu suremusesti, sammub Eesti, kahjuks, eesrinnas!

Ja keda me kõik ei näe lahutajate keskel. On neid (terwelt 22), kes petusid juba mesinädalatel ja teostasid lahkumineku esimese paari aasta jooksul, on aga ka neid, statistika märgib 2 abielupaari, kes katkestasid üksteisega sidemed peale 25 aastast kooselu. Leiame lahutajate seas juba alla 20 aastaseid noorukesi, kui ka 60 kewadeni ja üle selle jõudnud rauke.

Lahutatud abielude kestwus näitab meilgi kinnitawat uurijate wäidet, et

abielu kriitilisem aeg saabub kümnenda aasta lähenemisel.

Sellesse ajajärku langeb terwelt 30 protsenti lahutatute üldarwust. Peale 10-aastat waibuwad esialgsed kired, pooled on läinud wanemaks, abielu muutub kainemaks ja ei tule enam meelde nii sageli küsida, on ta hea wõi halb.

Kes aga oma abielu jatkamise wõimalustes ennegi on kahelnud, jõuab selleks ajaks lõpulikule selgusele, et nii see enam ei lähe.

Ka meie juures näitab arwustik, et

parimaks abielu tsemendiks on — laps.

Nimelt 366 lahutatud abielust 1928 aastal olid ligi pooled ilma lasteta. Sellepärast on õige teoreetikute wäide, et kui abielu peab olema õnnelik, siis wähemalt 5-aastal peab majast kostma wäikse ilmakodaniku protestikisa.

Hoopis tsesuguse peatüki paranenud abielude statistikas moodustawad lahutuse nõudjad.

Kes on lõpuliku hoobi andja ennegi praguneund abielule: mees wõi naine?

Paistab kohe silma, et **mees** lahutusenõudjana esineb ainult ¼ juhtumistel, kuna — suurem osa lahutusi on teostatud naise nõudmisel. Naine on lahutuse peategur. Sellest selgub, et

naine suudab mehele wähem andestada

ta pahesid ja üleaisalöömisi kui ümberpöördult. Eriliigi moodustawad need, arwu poolest esikohal seiswad lahutused, kus abielu lõpetatakse wormilikult mõlema poole nõusolekul, nagu seda wõimaldab meie uus abieluseadus. On põhjust arwata, et ka ses kategoorias tõelisteks lahkumineku nõudjaks on naine, kellele mees tüli lõpetamiseks järele annab.

Eeltoodud nähtus seisab weidras wastolus abielu lahutamise põhjustega. Üks, awalikkuse ees selgemaid lahkumineku põhjusi on truudusemurdmine, millest abieluseaduse § 21 lausub: Kui üks abikaasadest on abielu rikkunud, siis teisel on õigus nõuda abielu lahutamist, wälja arwatud siis, kui abielurikkumine sündis teise poole nõusolekul. Lahutust wõib nõuda ka siis, kui üks abielupool teada saab, et teine on olnud enne abiellumist sugulises ühenduses kellegi kolmandaga.

Nüüd näitab lahutuste statistika, et

naised selle paragrahwi wastu patustawad palju enam kui mehed:

summarguselt wõetuna 20 prots. 9 wastu. Samuti kuritahtlikus mahajätmises ületawad naised mehi kaugelt. Ainult „kõlwatu eluwiis" — liigjoomine, pillamine, kiimalus, loomuwastased pahed jne. — on meeste pool lahutuspõhjusena ülekaalus.

Hoolimata sellest, et naised sagedamini patustawad abielupühaduse wastu, seisawad nad lahutusenõudjatena esirinnas. Tähendatagu weel, et **truudusemurdmine lahutuse wormiliku põhjusena seisab üldiselt tagaplaanil.**

Nähtawasti ollakse ses suhtes kannatlik, kuigi truudusetus tegelikus elus on üks sagedamaid tüli põhjusi.

Lahutamise statistika maa-alade järgi pole meil täpne, kuid paistab silma, et suuremates linnades on lahutused sagedamad kui maal. Eriti Tallinnas näib mõllawat see taud, sest kõigi 16 prots. abielulahutustest üldse langeb Tallinnale.

Aga wiimasel ajal lahkuminekud suurenewad just maal ja nende arwu kasw sünnibki just maa arwel.

Nagu mujal, õpetawad kogemused ka abielu asjades: selgub nimelt, et teist korda abiellunud (end. lahutatud ja lesed) oskawad walida juba paremini, sest uuesti abielu lahutamas näeme neid wäga harwa.

RAADIO TÄNA JA HOMME

Teisipäew, 21. jaanuar.

18.30: grammofonimuusika; 17.30: reklaamid ja teadaanded; 17.45: päewauudised; 18: pooltundi töölistele. H. Martinson: Ametiühinguline liikumine Skandinaawiamaadel; 18.30: saksakeele tund — lektor H. Punga; 19: walsside õhtu. Juh. md. A. Krull. J. Strauss: Ilusal sinisel Donau kaldal. Ellinka: Walss-fantaasia. Chopin: Walsid nr. nr. 7/10 Klawerisoolod — Fr. Nikolay. Lanner Schönbrunni neiud. Marchetti: Wõlumus. a) Brahms: Walss; b) Kreisler: Armuõplin, wiiulis., E. Turgan. Sibelius: Kurb walss. Waldteufel: Minu unelm. Tenor Wiktor Krull — walsse operettist. Ketelbey: Louisiana. Tšaikowski: Jõulupuu, klawerisoolo, Fr. Nikolay. Tenor Wiktor Krull — Strauss: Jutustused Wiini metsast. Wahepeal tänleb Albert Üksip walsssi.

Kesknädal, 22. jaanuar.

17.30: reklaami ja teadaanded; 17.45: päewauudised; 18: lastetund; 18.30: dr. Wiin: Kristlteadusliku kõne; 19: inglisekeele tund — lektor R. Grümper; 19.30: kontsert. Juh. J. Walk. Suppe: Perenaine, awamäng. Strauss: Lagunide walss. Lehar: Paganini, potp. Translateur: Häälilaul. Karps: Üks ainus kõne kinult. Solistid: Milny Lald (sopr.) ja Konstantin Sawi (tenor) laulawad Kalman: dialooge ja duette op. Mariza. Strauss: Muusikaparun. Lincke: Lotanowa, potp.

Hea kirjandus pühib kõik mure

ja sunnib unustama igapäewast elu.

Soovitame oma suurest laost järgmisi raamatuid:

JAROSLAV HASHEK

„Svejk koerakaupmehena"

ja teised seiklushumoreskid.

Tshehhi keelest tõlkinud Bernhard Linde. Hind Kr. 1.—

ELIZABETH EASTLAKE

„Liivimaa jutud"

Inglis keelest tõlkinud B. Linde. Hind Kr. 2.20.

B. LINDE

„Saksa antoloogia II"

Kogu valitud novelle. Hind Kr. 1.50.

K-ü. „Rahvaülikool"

raamatukauplused

TALLINNAS { Harju tn. 48, omas majas, Jaani tn. 6, pangamajas.

Kes raamatu hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga kätte.

Eilasest tänaseni.

— Riigiwanema läbisõidul Lätist Poola külaskäigu puhul wõtab Läti riigiwanemat wastu austwaldustega: Walgas on auwahid. Riias terwitab riigiwanemat Läti wabariigi president.

— Wilja kokkuost põllumeestelt algab 24. jaanuaril. Wilja äraandmine sünnib Tartus, Walgas ja Wiljandis kaitsewäe ladudesse. Põllumehed annawad umbes 1500 tonni wilja — oodatud 10.000 t. asemel.

— 1929. a. wäliskaubandus ajutus 3 miljonit krooni passiiwiks: nii suure summa eest weeti rohkem sisse kui wälja.

— Soome walmistab keeluseaduse pehmendamise wastu: tahetakse lubada weinide ja õlle müüki. Soome tegelased käiwad Eestis tutwunemas alkoholimüügi korraldusega.

— Eesti walitsus andis wastuse Läti noodile, awaldades nõusolekut läbirääkimistesse astumiseks ajutise kaubalepingu sõlmimiseks.

— Poola telegraafiagentuur saadab oma esindaja Tallinna — tutwunema Eestis Poola juhtes walitsewate meeleoludega.

— Ameerika Ühisriikides on nii kõwa külm, et senini on juba 100 inimest surnuks külmetanud.

— Eestis on nii soe, et Abruka saarel, praegu, jaanuaris, küntakse põldu.

„Rahwaleht" 3 kuu peale Ainult 2 krooni maksab

Naisterahwas riisujate käes.

Riisutud ese realiseeriti wõõra isikutunnistuse abil.
Kahjusaaja sai wanglast ähwarduskirja.

Keegi Helene Luikmann, kui 11. augusti õhtul Endla tänawa lähedal asuwa heinamaa ääres [illegible] riisujate kätte. Kaks tüdi tulid wastu, ühel oli peas lonimüts, teisel nokaga müts. Üks oli pikem, teine lühem. Üks meestest haaras Luikmanni käest hõbekoti ning mõlemad põgenesid. Luikmann jooksis järele, kuid mehed kadusid pimedusse.

Järgmisel päewal tuli Eduard Seiton, kel kriminaalne minewik, ühes Heinrich Murdiga Kopli kostipidaja Johannes Goonikku juure ja palusid, et ta wõtaks oma isikutunnistuse ligi ning tuleks nendega koos realiseerima üht käekotti. Nemad ise ei saa seda maha müüa, sest kummalgi ei olewat isikutunnistust. Goonik tuli meestega kaasa ning käekott müüdi Kopli t. nr. 10 [illegible] Konstantin Hiirele maha.

Wahepeal oli Luikmann teatanud riisumisest kriminaalpolitseile, kellepärast kuulati kellaseppade juurest järgi. Selgus, et Hiirele müüdud käekott ongi Luikmanni oma.

Eduard Seiton ja Murd tabati. Seiton seletas, et tema warastanud käekoti. Naisterahwas maganud heinamaal. Tema wõtnud esiteks käekoti, siis wõtnud sõrwast sõnga ja kui hakanud wõtma magaja sõrmest sõrmust, siis see ärganud ning hakanud oskama oma kotti. Tema lasknud siis jalga.

Luikmann eitab magamist. Kott wõeti käest wägiwallaga.

Murd ei tunnistanud end süüdi millestki. Tihanud küll kaasi wõõra järgmisel päewal, kuid pole teadnud millistel asjaoludel see teadub.

Seitoni korterist leiti läbiotsimisel ühe millase jusa sopist [illegible], wälgumihkel ja muid wähemaid asju, mis kõik ajutusid Luikmanni omadeks.

Kui Seiton ja Murd olid paigutatud wanglasse, siis hakkas sealt tulema ähwardusikirju Luikmannile. Tema ähwardati ja nõuamiti, et jalaku maha, on ju ta oma mees ka wargalaadas. Luikmanni mees on nimelt see waras, kes Tallinna linnapea korteris pani morguse toime. Kirjades ahwardati Helene Luikmannile weel kohtusust, et ta satunud ahwriks. Olaks nad teadnud, kellega tegemist, siis poleks puutunud.

Kirja kirjutas Seiton. See langeeldine waras, kes kunagi wiskas ülti süüpingist jalad üles, langes peapidi maha — langetõwe hoog tuli peale.

Murdi kaitses rahukogus adwokaat Demin, kes leidis, et tema kohta puuduwad riisumise andmed.

Rahukogu mõistis Eduard Seitoni riisumise eest neljaks aastaks wangiwobu kõigi lisakaristustega. Murd mõisteti õigeks.

Ära wiisid pulmawiina.

Wiina oli 60 liitrit ja toll määras weel 1400 krooni trahwi.

Kas pulmi peeti, wõi jäid pidamata?

Tõmamaamees August Baalberg kawatses pulmi pidada ning muretses siis ka wajaliku wiinatagawara. Kas ta mõõd seda ise ka maitsta sai wõi mitte, pole teada, sest piiriwalwe konfiskeeris selle ja ekspert tunnistas wiina wäljamaa piiritusest tegatuks. Ei aidanud protestid, kaebusepatagraaw oli liiga wean.

22. nowembri õhtul, kella 5 ajal l. a. wiidsid Pärnu maakonni, Tõstamaa korboni piiriwalwurid Kangur, Sirkel ja Wahter Lembra külas, Joan Baalbergi talu karjamaal. Piiriwalwur Wahter torkas wahetewahel hangunud lume järele sauduta mulgalamatasse ja ütli kuuleb lahtiselt kõlkimist. Torkab uuesti pletti — hääl, mis pleti hääl. Imeliku wuib peale ära ja mõapinnalt wahimad wastu kaks 10-liitrist plekknõu wälismaa piiritusega. Leidudes: — Jübes tematud ka... ali sin ka piiriwalwuril ja torkiminе wõeti nüüd juba heatemalt [illegible]. Üht terwitisgunnitust, mari ali weabi wälja 4 aiast 5 nõu, a 10 liitrit wälismaa märjutusega. Talupearmees tuli otsimise ajal piiriwalwurile juurde, waatles ka nõusid, lohitas öigu: — „Ei ma, kes need siia toonud. Minu nad küll pole..." Kui ei ole, siis on omanit ka wiiluguisel juhtumisel piiriwalwe, kuid kellegile pole trahwi määrata. Baalegi oli kiiruhti umbes 20 meetrit elumajast eemal.

Nüüd otsutid piiriwalwurid ka talle läbi. Kas leidub seal ka. Siin ajal talupeamees Joan Baalberg juba rinna ette, tõid julgust tõi ta wälja 5 kümne liitrilist plekknõu ja ühe puuantru wiinaga. — „See on wend Augusti pulmawiin, selle tõi ta Pärnu wiinapoest..." Piiriwalwurile paistis see jutt kahtlane, semuti kui joot. Esiteks oli weidi palju ja wiieks oli wiina hulka tõõmisid segatud. Oleks weel apelsine ehk kirsu-tooreb? — Mele wiin maitses ka tõõmiitsele.

Wiin wõeti laagi ning ekspert tegi kindlaks, et see tegatud Saksa piiritusega. Kõnekas wälisnõutegusis ja seal määrati Joan ja August Baalbergile ühiswastutusel 1400 krooni tollitrahwi, wiin ja piiritus konfiskeerida. Piiritusele peale jäi trahw määramata, kuna omaniku ei saabud kindlaks teha.

Kas nüüd pulmi peeti, wõi nuejusid. Wiin konfiskeeriti ja pulmaraha tulus tollitrahwiks. Wõi palnusid pulmi oodata?

Otto Kiwistik ja Johannes Karik tabasid l. a. 22. detsembri õhtul Harku wallas, Ilmanto küla lähedusеs, Tallinna maooni piiriwalwurite käsi, kes waanwal kiikumist walwasid. Nad peatasid wastutulijad O. Kiwistiku ja J. Kariku ning kummagi juurest leiti 10 liitriline plekknõu wälismaa piiritusega. Küll see oli jõulu tagawaraks mõeldud.

Mehed tunnistasid wahijudamisielt üles, et nad piirituse ostnud Ilmanto külas, Tenno talus elutsewalt Aleksander Baemurdult. Wiimane muidugi leidis, nagu harilikult, mererannalt. Ta ei salganud piirituse müüki, kuna kaks meest peale tunnistasid.

A. Baemurdu kohtles tollinõukogu, kui peakäädiast ning määras talle karistuseks kaks korda 200 krooni, mis summa kaas ühiswastutusel O. Kiwistikuga ja J. Karikuga tasuda tuleb. Ostjad pääsesid seega kumbki 100-kroonilise rahatrahwiga.

Samas külas, Soo talus elutsewa Johannes Merelüla juurest leidis piiriwalwur Oliod käbakist ühe pudeli 0,64 liitri wälismaa piiritusega. See konfiskeeriti ning tollinõukogu määras talle weel 20 krooni rahatrahwi.

Parimad kütid laskerajal.

Ees kohalikud ja rahwuswahelised laskewõistlused.

J. Trumm tuli esimeseks.

Peale lühikest wahеaega on taitseliidu laskurid jälle tegutsema hakanud. Kuna ees seisawad rida kohalikk jarahwuswahelisi laskewõistlusi, muuseas Helsingi ja Riiaga, siis on aeg ka juba harjutustega alata.

Tallinna malewa pealik kolonel Pinka on esitus eht n.n. „Soome grupi" koktusfeabmisele ajunud. Pühapäewal oli malewa paresele ajunud. Pühapäewal oli malewa parele laskurite kogumine Tondil, laitsewde mate laskurite kogumine Tondil, laitsewde äbendatud Sõjwaiutuste lõketiirul. Waatamata halwale ja tuulisele ilmale, olid üle 20 mehe wälja tulnud. Pea kõik tuntud laskurid, kes senised rahwuswahelised laskewõistlused läbi teinud ning märkimist ennud. On märgata ka mõned uuedtulnukid noored, kes õnnade harjutuste tagajärjel nüüd meistritega kõrwuti wõistlewad.

Wõistlejate ergutuseks on Tallinna malewa wälja pannud 5 auhinda. Kes wõidab? Wõitlus suur, kuna koos mehed, kes üksteisel wõiwad.

Laskmine tõinnib 300 meetri pealt, 5 proowi ja 20 wõistluslasku. Esimene seerie 5, teine 15, et wõistlust rutem lõpule wiia, kuna silm, niisk; tuul suudeni tungis. Et kohtaid märdemist palju, siis lastakse kahes wahetuses.

Grupi paremateks tulid: — J. Trumm — 173, A. Loun — 166, B. Kõrts — 165 (keeri laskur rikkus teema tagajärje, kuna ühe äkilise tuuli tema märklauda oli lasknud ja wahelohus seega 10 punkti wahtkbes), R. Baslup — 164, Sender — 160, O. Silber — 158, Spuul — 156 (O. Silber: Spilane: Schütz — 157, Tramberg — 156, [illegible] — 155, Kõõbe — 154 Laskelakaine paranenud ja üldtulemuks pea sama, mis läinud suwel Helsingis. Kui mehed nüüd järjekindlalt harjutawad, wõiwad nad kewadel ja suwel häid tagajärgi näidata.

Praegu huwitawamaks laskewõistluseks tuleb pidada laskewõistlust Helsingi malewaga, kuna laitsta on Eesti Helsingi peakonsuli hra Paul Huuri poolt wälja pandud umbes 100.000 sendiline auhind, millile summa wiimane annetas läinud suwel Helsingis, kuna grupiwõistlusel enam auhindu polnud ja senaator Lundstroemi poolt wälja pandud auhinna „Salaman Malja" soomlased wõitsid. Aga heitlus saab lätlastega olema ka Riias, kuna nad oma läinud aastast kaotust tasuda tahawad.

Eesti sadamad teeniwad

Laewad maksawad jäämaksu, kuid jäälõhkujad puhkawad.

Selletohase seaduse põhjal maksawad Eesti sadamaid külastawad laewad alates 1-st detsembrist — 1-se maini 15 kuld santiimi ehk umbes 11 krooni jäämaksu. Jäämaks on wõetud aga sisse kunagi jäälõhkuja tegelikke kulusid, kui see töötab.

Tänawune pehme talw on aga meie sadamaile õnneks, kuna jääb üldse pole lemas ja laewad aga jäämaksu maksawad. Jäälõhkujad puhkawad sadamasile ääres.

Õnnetused ja kuritööd.

Warraste kahepäewa „töö".

Laupäewal ja pühapäewal registreeriti Tallinnas wargusi:

Eduard Sihwerti warastati Balti jaamas kaupm. isikutunnistus, sõjawäeteenistuse wabastamise tunnistus ja immobilisatsiooni tunnistus.

Paul Tabõewitschil warastati Wabriku tän. nr. 14 õuel autolt kellamaster 800 kr. wäärtuses.

Rudolf Kantonil wiisid wargad Era Mulmi tän. nr. 15 majakeldrist 15 pudelit marjaweini.

Bertha Baumannil warastati G. Lentu mnt. nr. 67 kaupluses [illegible] 125 krooni wäärtuses.

Juuli Külil warastati Wesiwärawa tän. nr. 16-b—6, riidekapist palit 75 krooni wäärtuses.

Paul Peterloni warastati Püi tän. nr. 64 pesunööridelt 30 krooni wäärtuses.

Julie Wattal warastati Rannawärawa tän. nr. 6 pööningult 4 riiet 35 krooni wäärtuses.

Johannes Jõgi warastati Sitsilaste tän. nr. 8 linnakõmajas wootst ala saapad 5 krooni wäärtuses.

Liise põllumeeste keskühisuselt omandati metskonnakinnituse eest 650 krooni õhisuse raha.

Sofie Hamburgil warastati Heeringa t. nr. 12-a toidupoest raha ja paberosse, kokku 15 krooni wäärtuses.

Wargad poes. Pühapäewa õhtul kella 7 ajal murdsid wargad Heeringa tän. nr. 12-a Sofie Hamburgi korterisse korteri akna kaudu, paiskasid korteri fisiklaabe tegamini ja tungisid siis Hamburgi korteriga ühenduses olewasse kauplusesse, kust kaupluse omaniku poeg, kes wõõrast taju tuli neile peale sammus ja nad põgenema peletas. Wargad wiisid laeka 6 krooni wahetusraha ja paberosse.

Maadeldes murdus jalgega. Linna haigemajja toodi tawaleemiiela Martin Pakam, 23 aastat wana, elukoht Niwalala t. nr. 8. Ta oli wennaga maadeldes maha kukkunud ja omal jalgaga paolesks murdnud.

Tulikahju „Rame" šokolaadivabrikus. 19. kp. wälis W. Roositrantsi tän. nr. 8-a „Rame" šokolaadivabrikus tulikahju. Lõks põlema kaunabe praadimise ajaaenna tegi. Tuli kustutati enne kolallisagunemist. Mees läbi rikuti natutene kuhkrus ja põhkleid. Tuli algas pelgiastast, mis korstnast läbi juhtund oli.

Mustus kaos. Kino „Kitra" omaniku peale tehti kaks protokolli. Üks tehti sellepärast, et saali rahwam sahwast saali, kui seal istekohtade oli ja teine sellepärast, et saateruumis walitses mustus.

Majaomanik rikkus walimisseadust. Wiilardi tän. nr. 17 elutsew Abeele Haufmann kaebas politseile, et Wordi tän. nr. 11 majaomanik J. Kriller käinud linnawolinike walimiste hääletamas kellegi wenelase Laraskowsti eest, kasutades wiimase nimelist walimistunnistust. Haufmann süüdistab Krilleri walimisseaduse rikkumises.

Haawawad sõnad. Marie Tombak kaebas politseile, et Aleksander E. ja keegi tundmata mees haawanud teda sõnadega. Haawamine leidnud aset õõsel Rahu ja Tellistini tän. nurgal.

Wäärnilud rikkusid raha. Sõõrensi tän. nr. 4 elutsew Woldemar Reinmann kaebas politseile, et alaüürnikud Georg W. ja Ditja A. ning nende külalised rikkunud majas rahu. Kui Reinmann rahurikkujaid korrale kutsuma läinud, kistunud need Reinmannil nõo küüntega lõhki.

Tööline surmas tümniku.

Küll kalewsagamisel.

Rahukogu mõistis laupäewal Tõnis Särgi wiieks aastaks sunnitööle inimese tapmise pärast.

Särg oli läinud Nigliсi Tuhala wallas jõe kiwendamistöödel. Et paab oli töökohast kaugel, siis oli Reblil tallu soetatud tolbuatnete jadu. 4. septembril õhtul jaotas tümnik Hans Johannow töölistele toiduaineid. Selle toimingu ajal tuli tööline Särg roobnult sisse ja tahtis wõtta omawoliliselt leiba. Tümnik keelas. Nende wahel tekkis selle tagajärjel aidas tülitus. See läppes sellega, et tümnik tõukas Särgi uksest wälja, nii, et ta kukkus õuel seiswa wankri wastu.

Kui jagamine oli lõpetatud ja tümnik lukustas aida ukse, tuli äkki Särg, haldes kahes käes puuhalgu, lõi seljatagant tümnikule pähe, nii et see langes kokku. Särg lõi weel maaslamajalegi hoobi pähe.

Tümnik toimetati haiglasse, kuid päästa teda ei suudetud — ta suri.

Kaebealune Tõnis Särg püüdis kohtus seletada nagu oleks ta lõõnud enda kaitseks. Kuid, et lõõmine oli selja tagant ja et tümniku poolt mingit kallaletungi ei olnud, siis ei usunud kohus uskuda Särgi juttu. Sümenduslööne Särg peab istuma wanglas wiis aastat.

Jalutu laip elektriteel.

Pühapäewal õhtul kella 8 ajal leiti Tallinna-Järwe jaamade wahel, 101 klm. peal raudtee rööbaste wahelt jalutu nooremehe surnukeha. Ta juurest leiti dokumendid Tallinnas, Raua t. nr. 5 kort. 2 elutsewa Paul Augusti p. Mõlderi nimel.

Millal, wõi mis kombel Mõlder rongi alla jäi, pole teada.

Surnukeha wiidi lahkamisele.

Kesk-Sadama tänaw jääb sillutamata.

Raha ei antud.

Beeteede walitsus ehitas läinud aastal töötatööliste läbi sadamatehaste territooriumi uue Kesk-Sadama tänawa. Nüüd oli kawatsetud uut tänawat ka sillutada, et sadamasse pääsemine kergem hõlbus oleks.

Sillutuskrediti kärbiti ja uus tänaw jääb sillutamata.

SPORT.

Esiwõistlused käsipallis algasid.

Esimene naiskohtunik korwpalli wilistamas.

Sport häwines Greifile.

Pühapäewa õhtul kell ½8 algasid Eesti käsipalliwõistlused — talwehooaja suursporti suurparaad. Käesolewal aastal näib olewat käsipallilrii walsima pannud kõigi oma jõud — wõistlused algawad täpselt, kohtunikud ja igasugused muud asjamehed on juba warakult kohal. Esimese paarina lähewad kokku naised.

ÜENÜ — Kalew wõrkpallis.

Kohtunik Waho wilemuusika awab esimese naiswõistluse. Wastastikku seisawad Kalew ja ÜENÜ — wanad põlised rimaalid. Kuid ÜENÜ rahalisätsidel ei wea — nad kaotawad siin kõma ja mäng mängu järele, nii et 3:0 waagi kirjas on. Kalewi naiskond saab sibuawaldusе ajalikelt. Järgmise paarina lähewad kokku

Sport — Greif wõrkpallis.

Sport on mobiliseerinud oma pikemad ja kiirwaksamad jalgpallimehed, õpetanud nad mängima ja saatnud siis wõrkpalli-meeskonnana wäljale. Hellmann — Preisraud — Tipner — Jbiane — Laasner — Neumann, nii näeb see kompott wälja. Greif sellewastu on oma harilikus koosseisus: Hansen — Wolf — Rosenholm — Jgnatjew — Kuchlowski — Lange. Mängud on kuidagi imelikud: tagu aga näib, et rängal kombel proesib Sport — Tipner surub nii, et maa müdiseb, Laasner ja Preisraud pillawad endid palli päästes ennastsalgawalt kõhuli ja külili, kuid lõpuwiile kuulutab geimi 15:13 Greifile, kelle poolt pole õieti ühtki surumist, waid aina kuidagi läbi häba ülelööbud pallid. Sama lugu kordub ka teisel geimil, kus kohtunik Spordi „wewest ära" wõtab oma apteekerliku wilistamisega. Üldiselt peab tähendama wahekohtuniku-kandidaadi Wähiseli kohta, kes mängu refereeris, et ta püüdis wõtta palle nii puhtalt ja täpselt kui wõimalik, kuid jättis sellejuures wahele jornased asjad, nagu läega wõrku hüppamine jne., millaguned asjaolu lasksid sellida arwamise, et wahekohtunik ilmselt Greifile sümpatiseerib.

Noorsepad — ÜENÜ naiskorwpallis.

Rimaalid astuwad wäljale „ajaloolise" sündmuse tunnistajatena: nende mängu wilistawad

esimesed ametlikud naiskohtunikud Eestis. Peamilemeheks l. a. siin wilen aljena tegutses Teder, talle sekundeeris Oramaa. Mäng algab noorsepade kena üleolelu all, millele ÜENÜ nigelalaadiline naiskond wastukaalu ei suuda luua. Esimene naiskohtunik kuulutabki lõpul wõidu noorsepadele.

Sport — Kuis korwpallis.

Refereeriwad wennad Wahod, wõi nagu publik hüüdis „Waho ja Wend". Spordi meeskonnal paistab lohe siima treeningupuudus — üksikud mehed, nagu Laasner ja Preisraud on head, kuid meeskond ei sobi üksteisega ja teineks paistawad nad olewat wõhiwõõras saalis — ei wea wisked ega kombinatsioonid. Esimese poolaja wõidab Kuis suure üleolekuga 22:8. Teisel poolajal püüab Sport wastusurumisega olukorda pääsа, kuid see plaan ebaõnnestub.

Üldiselt wõib olla esiwõistluste esimese mänguõhtuga rahul. Ka kohtunikukandidaadid, kes oma „proowitööd" tegid, rahuldasid. Mis puutub aga mängu tehnilisse külge, siis paistab, et meeste wõrkpalli tasapind Tallinnas on langenud.

Uusi käsipallikohtunikke

wabriseerinud liit.

Nagu juba teada, pidas Käsipalliliit hiljuti korwpallikohtunikkude kursused, mille lõpuleajamist wõttis osa 14 meest ja 6 naist. Nüüd on selgunud teoreetilise eksami tulemused ja ühtlasi ka isikud, kel on wäljawaade saada kohtunikuks. Parimad lõpetajad, kelle wastused kahekümnele küsimusele kokkuwõttes parimad, on wennased Wahod, kellest W. Waho wastas meeste wõrkpalli, meeste ja naiste korwpalli 295 punktiga wõimalikust kolmestsajast. Üldse näitawad kursuste tulemused, et hästituntakse wõrkpalli ja naiste korwpalli. Eksamilwiibinud kuuest naisest, on head kõik. Parim lõpetaja — Oramaa, kes wastas wõrkpalli 100 ja korwpalli 94 punktiga. Talle järgneb Teder wastawalt 95 ja 97 punktiga. Wärskeist kandidaatidel seisawad ees weel praktilised wõimete näitamised, kuid oletada wõib, et uuteks kohtunikkudeks saawad esmajoones meestest kaks Wahot, Roienberg, Miller, Altojaar, ja Kõppo, naistest wist kõik kuus.

Lähemal ajal kutsub Käsipalli Liidu juhatus kokku eraldaralise alemiklube kogu, kus uued kohtunikukandidaadid kinnitatakse. Samuti esitab liit alemikkude kogule ka senised kohtunikukandidaadid Parbo ja Lange täieõiguslikkudeks kohtunikkudeks kinnitamiseks.

Üldiselt on Käsipalliliit oma kursuste tulemustega täiesti rahul. Kursandid on näidanud hoolt ja püsiwust, mis lubab oletada, et neist torwiliklude kogemuste saabumisega head kohtunikud saawad.

Realgümnaasium korjab meistritiitleid.

Laupäewaöel keskkoolide käsipalliõhtul oli nende wõistluste tawaline publik kiilunud Koorli tän. wõimla äärmiseni täis. Wõistlused ise, finaalid ja poolfinaalid, läksid sageli noore pealtwaatajaskonna kõrwulukustawa kisa saatel. Käsipallis, kus üldse sporttikult on koolidest realgümn. Tallinnas tuntumalt üle kaswanud teistest. Waremalt oli realkoolile kurjemaks konkurendiks humanitaarg., kuid „tuulabe" koolist lahkudes on wiimane tunduwalt nõrgenenud, realg. aga peaaegu koolutom.

B. Es wõrkpallis meistriks tuli realg., wõites humanitaarg. 15:6 ja 15:4. Tütarlastekommertsg. tuli wastu wõtta kibe kaotus, hoolimata töötusrikkast alguest 1. tütgümn. wastu wõideldes wõrkpallis. Esimene poolaeg kommertsg. ehu 17:8. Joantän. preilid on parema mängu juures esimese 30-nda silmani. Wõit aga läheb siiski Noosi laswandikele 34:31. Saksa gümn. tütarlapsed korwpallis wõitsid Kaarli gümn. 38:17 (14:7). Lõpuks realg. korwpall B klassis wiis kaju (wõi kooli) teise meistritiitli sel õhtul, wõites humanitaarg. 34:28. Wõiduõnn pöördus realkooli poole alles wiimasel weerandil. Realg. on loodetawasti wõitjaks A klassi wõrkpallis ja hea õnne juures ka korwpallis.

Kalewlased maadlemas ja tõstmas.

Suured wõistlused laupäewal.

Spordiselts Kalew korraldas laupäewa õhtul oma ruumides maadluse- ja tõstewõistlused, millest wiimaseid olid katsewõistlusteks Eesti-Läti wastu, milline maawõistlus ajet leiab seatawasti 1. weebruaril. Olgugi, et saalis mängis muusika, oli waatajate ilmunud häbemata wähe — ajelut olekse spordiseltsi teater! Sellest publikuwähesusest ei lasknud aga spordimehed endid ärritada, waid tegid üsna lena tõõ. Tehnilised tagajärjed kujunesid kokkuwõttes järgmisteks:

Tõstmine:

Raskek. 1) O. Luige kogusumma 330 kg (sahe käega rebimine 100 kg.+keh. tõug. 135+kah. surumine 95). Keskmises järjekorras poolraskek. 1) Mäll kogus. 202,5 kg. (82,5+120+90), 2) Dale 267,5 kg. (82,5+110+75). Kesk. 1) Olep kogus. 270 kg. (80+107,5+82,5).

Maadluswõistluste tagajärjed:

Kärbeskaal: 1. lohr Miller; 2. L. Grauberg. Sulgkaal: 1. Luigaleht; 2. L. Tremus; 3. L. Roode. Kergekaal: 1. Puusepp; 2. Koppel; 3. Jusk. Keskkaal: 1. Mäll; 2. Aliksjo. 2. Poolraskekaal: Palm; 2. Konosik. Raskekaal: Wiikberg; 2. Räht; 3. L. Männik.

Reedel katsewõistlusel oli Wiikbergi ja Männiku wõitlus taiwwägine, kuid laupäewal wõitis Wiikberg Männiku seljawõiduga. Räht kaotas tööwõiduga ja wõitis Männiku seljawõiduga, kes enese wõistlusruhinas ise seljali keeras.

72 kg. kaalus tuli 1. kohale Grünbaum; 2. Semiward; 3. Sihwer.

Tõõmaja awamine edasi lükatud.

Haridus- ja sotsiaalministeerium kawatses weel käesolewal kuul awada Kopli wõlgade tõõmaja, millesse senised elanikud, rentnik ühes alluürilistega wälja hoonest kohtu teel wälja tõsteti.

Tõõmaja awamise küsimus oli tõne all läinud nädala lõpul wabariigi walitsuse koosolekul. Küsimus jäi lõpulikult weel otsustamata, sest walitsus tahab enne kuulda majandus- ning kohtu- ja siseministeeriumi arwamist.

Tuleks nimelt selgitada, kuiwõrd tõõmaja ehitus ja talus majanduslikult ja kas praegused seadused wõimaldawad sunduslikku tõõmajja paigutamist. Sest tõõmaja on tarwilik kõige pealt just nende jaoks, kes elukutselise „pätidena" logelewad ja põlates igasugust tööd nüüd elada seltskonna kulul.

„Pärl" malesõpradele.

Omapärase kirjapärli on waatamiseks wälja pannud üks suurem söögimaja S. Karja tänawal. Seal ehib nimelt söögisaali seinu hiilgawitsidega silt: „Maalesõpradele maalelaud." Arwatawasti pole keegi nii „maalt," et aru ei saa, mida siin tahetakse öelda, kuid imestama paneb selline kirjaoskuse piiri.

Wärsked linnawolinikud.

„Rahwaliidu" lider teise erakonna nimekirjas Tallinna linnawolikoguwalimistel: — „Kui ma pääsen wolikokku, teen ma ettepaneku, et Kadriorgu püstitataks mingi sümboolne mälestussammas, näiteks „Armastus".

Realpoliitik: „Nah, minu arwates on selleks kõlbulik pingik..."

Hüpnotisöör B. W. Johansoni uued kõmulised eksperimendid.

Telepaatiline mõjutamine sadade kilomeetrite taha. — Meediumi hüpe aastasadade taha minewikku. — Wene würst Dawõdowi raamat ja meediumi moondumine würstiks. — Kuhu kadus Eestist wäljarännanud noormees? — Pildi abil selgitas meedium tema hukkumise mõrtsuka käe läbi Hamburgis.

6-tunniline seanss mitmekümne tunnistaja juuresolekul tööstur T. korteris.

Hüpnotisöör B. W. Johanson, kes hõrcit pikemaajalist wiibimist mujal alus jälle Tallinna, korraldas pühapaewal, 19. jaanuaril

suurema hüpnootilise seansi,

kusjuures wiibis ka meie lehe esindaja. Tallinna tuntud tööstur T. ruumikasse majja kogus suur seltskond asjasthuwitatud isikuid, kelle hulgas oli töösturcid, äritegelasi, insenere, muusikamehi, ohwitsere jne. Meediumina teenis B. W. Johansoni naismeedium.

Kuna osa juuresolijaist ei olnud tuttawad B. W. Johansoni saawutustega ja meetoditega, demonstreeris ta algul mõningaid wõtteid, mida teised hüpnotiseerijad sel kujul ei tee.

Meedium suigutati magama kesk lõbusalt juttu westwat ja naerwat seltskonda 2—3 meetri kauguselt seljatagant.

Sel teel, ilma magneetiliste joonte tõmbamiseta ja meediumile sõnagi kõnelemata B. W. Johanson suigutas ta 4—5 min. jooksul.

Sissejuhatuseks hüpnotisöör demonstreeris

meediumi juhtimist telepaatilisel teel, oma mõtteid temale üle kandes teatud kauguselt.

Meediumil, kes wiidud kataleptilisse seisukorda, keha täielise kangestuseni, olid silmamunad laugude all täiesti ära pöördud ja ta ei reageerinud kontrollimisel isegi silmade ees hoitud punasele tulele. Siis algas katse. Seni on meediumi liikumist ja toiminguid juhitud peaasjalikult suggestiwsel teel, kuid B. W. Johanson näitas, et

on wäga hästi wõimalik meediumil käskusid edasi anda ka telepaatilisel teel.

Seistes umbes 2—3 meetrit meediumi selja taga, hüpnotisöör B. W. Johanson sundis teda ainult oma tahtejõu abil läbi tegema rea komplitseeritud ülesandeid. Seejuures oli huwitaw panna tähele, et meedium tõrkus minemast ühe juuresolija-naisterahwa juure, tema suunas käega tehes tõrjuwaid liigutusi. Millegi pärast ei meeldinud see inimene!

Ainult mõttelainte abil teadwuse paraliseerimine suigutamisel ja hiljem meediumi juhtimisel leidis wetawa kinnituse.

mitmekümne juuresolija silmade all.

Hüpnotisöör kinnitab, et kui inimene on sensitiiwne, mitu korda suigutatud, siis on wõimalik mõtteid edasi anda ka sadade kilomeetrite peale. Wiibides Lõuna-Eestis

B. W. Johanson andis oma mõttelainte abil Walgast Narwa käskusid asjasthuwitatule

ja hüpnotismist ja telepaatiast huwitatud isikud Narwas kontrollisid, et see isik, kellele B. W. Johanson andis telepaatilisel teel käskusid, tegi täpselt need liigutused ja sammud.

Mitmesugustest materjaalsetest esemetest wälja kiirgawa emanatsiooni tõendamiseks

tehti rida üllatuslikwaid katseid. Kapten K., kes Tallinnas teeniwaid tegewwäe ohwitsere, kes ka ise tegelenud hüpnoosiga ja sel alal asjatundja, tõi kodust mitmesuguseid esemeid.

Esimese katsena

meedium andis tema käe alla asetatud juuksesalga järele kirjelduse isikust, kellelt juuksed lõigatud,

seletades, mis teeb see isik sel momendil, kellelesmillele mõtleb jne. Kapten K. tõenduse järele olewat kirjeldus täpne, ka selles osas, mis puutub K. ja ja juuste omaniku naise, wahekorda.

Järgmise katsena

selgitatakse pildi järele, mis on saanud jäljeta kadunud läinud isikust.

Ühest wäga tuttawast perekonnast, kus poeg hulk aastaid tagasi läks wälismaale ja jäi kadunuks, anti kapten K—le kaasa noormehe pilt. Seansil paigutati pilt meediumi käte alla. Kõigi imestuseks aga näib meediumil olewat algul raske midagi kõneleda.

Meedium surub pildi wastu rindu ja paar minutit püsib liikumatult, alles siis hakkab rääkima.

„Selle pildi omanik läks pahameelega kodust ära. Tal oli tüli omastega. Tal oli juba ammu kawatsus minna kaugele, üle mere... Lõpuks leidis ta teise isiku läbi wõimaluse ärasõitmiseks. Teel oli ta wäga, wäga haige... Siis sattus ta halba seltskonda...

„Nüüd on pilt segane. Ta läks... ta läks..."

Hüpnotisöör kõwendab hüpnoosi, andes meediumile uue laengu oma tahtejõu abil. Nüüd meedium muutub ärewaks, nagu näeks mingit õudset pilti.

„Lainetes näen nüüd ta nägu... kuid ta wajub... Temaga on hirmus asi sündinud... Rindu lõödi..."

Meedium laseb pildi langeda. „Kas ta on surnud?" küsib hüpnotisöör. „Jah, rindu löödi ja wisati wette," kõneleb meedium.

„Ta tegi halwa teo, ise oli süüdi. Ühes teistega ta tegi selle. Teda aeti taga. Kaks tumedawerelist meest, üks wanem, teine noorem, ajawad teda taga. Neil on käes kaikad... Nüüd saadi ta kätte, löödi terariistaga rindu. Ta kukkus wette. Ta on surnud..."

Kapten K. tõendab juuresolijaile, et meedium on kõnelenud tõtt. Noormees oli tõepoolest peale tülisattumise kodustega sõitnud Ameerikasse ja keegi on teda selles aidanud. 1924. aastal on ta tulnud Ameerikast tagasi ja Hamburgist saatnud kodustele postkaardi. Peale selle on ta jäänud jäljetult kadunuks.

Meedium andis sega kirjelduse Hamburgis aset leidnud draamast toimast.

Ka warem tehtud katsed pendliga on neid wiinud weendumusele, et noormees on surnud, sest pendel ei ole hakanud liikuma.

Järgmise katsena pannakse meediumi käe alla wäike pühapilt, wanaaegne töö, mida kantud talismanina. Ka selle: eseme wõtab kapten K. wälja oma portfellist.

Waewalt puutub meedium pühakujukest kui käed tõusewad õhku, teewad mõne liigutuse ja siis lähewad risti kui palwetades.

Hüpnotisöör Johanson tõstab üles meediumi suletud silmalaud ja laseb juuresolijail weenduda, et meedium oma silmadega ei wõi näha midagi, sest silmad on nii pöördud ära, et paistawad ainult silmawalged.

„See on asi, mida waadatakse pühade tunnetega. Kaua aega tagasi on selle walmistanud üks noor mees, ilusate sügawate silmadega. Ta oli haige, tal oli selgroos wiga. Nüüd ei ole teda enam. See on kaugelt toodud ja walmistatud kaua aja eest."

Kirjeldus wanaaegse pühapildi kohta sobib. Hüpnotisöör tahab katset lõpetades wõtta pilti ära, kuid meediumi käed hoiawad sellest kui tangidega kinni. Alles selle järele kui meedium on pannud käed pühakuju ümber risti, paneb ta ise eseme lauale.

Nüüd tuleb kõigile ootamatult rabaw silmapilk: meedium satub usulisse ekstaasi.

Ta nägu omandab seletamatult õndsa ilme, käed tõusewad nagu palwetades üles, ruhu pöördub ka nägu ja siis teeb meedium õhus ristimärgi. Kaasa wõetud fotoaparaate ei suudeta nii kiiresti enam walmis panna ja haruldane moment, mis juuresolijaile jättis sügawa mulje, jääb fotoplaadil jäädwustamata.

Järgmisena antakse meediumi kätte wanaaegne sõrmus,

mis tuleb nähtawale kapten K. portfellist. „Sõjawägi, suur sõjawägi tuleb mere äärest," kõneleb meedium. „Palju suuri hobuseid ja uhketes riietes ratsanikke. Ma näen uhkeid losse kõrgete wärawatega, uhkeid aedu...

„See sõrmus on ühe seltsi wõi ringi märk, mida kõik liikmed kandsid. Siin peab olema peal üks pildikuju, selle seltsi märk, kuid ma ei näe seda enam.

„Nad pidasid seda pühaks asjaks, et olid selles seltsis, kuid tegid weretöid.

Wiimane, kes seda kandis, oli kõrge isik, kes walitses teiste üle. Tallinn oli siis wäike, ainult keskpaigas oli suuremaid maju...

Aga imelik, kuidas on see sattunud siia!"

Wiimase lause ütleb meedium nagu iseendale. Waadatakse sõrmust: sellel on tõepoolest olnud mingi kujutus, mis ajajooksul wälja kulunud. See on maa seest leitud rüütlisõrmus, nagu neid kandsid ordurüütlid Eestimaal.

Weel kahe eseme, wanaaegse naisterahwa käewõru ja pronksiajast pärit olewa sõrmuse kohta annab meedium huwitawa kirjelduse, missugused isikud neid kandsid jne.

„Inimesed on imelikud, karwased, ja majad on ümmargused ja pealt terawad,

seletab meedium, käes hoides wanaaegset sõrmust. Nad künnawad maad ühe-harulise adraga"...

Nüüd pannakse meediumi käe alla mingi wana, nahkkaantesse köidetud raamat, mis tuleb nähtawale kapten K. mahukast portfellist. Waewalt saawad käed puutuda raamatut, kui

meediumiga sünnib imelik muutus:

ta sirgub laua taga toolil istudes, muutub nagu sõjameheks, lööb äkiliste liigutustega raamatu lahti, lehitseb seda wihaselt, siis pöörab näo kinnisilmi laua kõrwale, nagu seisaks seal keegi inimene, ja rusikaga ähwardades kärgatab imelikult wõõra häälega:

„Sina, — silmapilk tee, et koerad lased lahti! Üles puua teid niisuguseid kõiki!"

Meediumi äkiline märatsemine ja ümbermuutumine üllatab kõiki,

kuid mõjub ka nii koomiliselt, et seltskond kogub naerdes laua ümber. Meedium aga jatkab oma wihast tülitsemist nägematu süüdlasega.

Waadates raamatut selgub, et see on algusest lõpuni kirjutatud käega ja wanas slaawi keeles, sisaldades kahurwäe joonistusi, püssirohu retsepte ja mitmesuguseid arwestusi.

Raamatu on käega kirjutanud würst Elen Dawõdow 1750. aastal Moskwas.

Nimetatud würst teenis Preobrashenski ihukaardiwäe polgus, milliseid andmed ta on oma käega ühes kõigi oma tiitlitega kirjutanud raamatu esilehele. Meedium, puutudes raamatu külge, sattus würsti osasse ja sega on seletataw tema imelik ülalpidamine.

Seansi teise poole kirjelduse üllatuslikumatest katsetest toome ruumipuudusel meie lehe järgmises, kesknädalases numbris.

Miks te kogelete?

Igaüks wõib kõneleda wabalt.

Waja ainult tarwitada autosuggestiooni.

Wäga paljud kogelejad on lahti saanud sest pahest oma enese siseelise jõu läbi, näidates sellega tegelikult, et kogelemise ärakaotamine on wõrdlemisi kerge, kui ainult suudetakse ära wõita

hirmu kogelemise eest.

Kogelemisega on lugu samuti nagu punastamisega; ainult hirm selle pahe eest, inimese enda mõte, on tema tekkimise põhjuseks. Kogelemine on puht waimline pahe, ja kogelemisest wõib sellepärast saada jagu ka mõttes tarwitusele waimlisi abinõusid.

Kõige enneks püüdku kogeleja kindlustada enese mõtet, et tal on samalugune õigus, nagu kõigil teistelgi, õnne, jõu ning terwise peale, ja ebasi, et temas endas on küllalt siseelist jõudu selle õiguse teostamiseks, nii seeparast ei ole inimesel waja hirmu tunda ei millega ega kellegi eest. Inimene tundku ise, et wõib jagu saada oma nõrkustest uute, waimliste meditatsioonide läbi, et

inimene on äravõitmatu oma enese siseelise, jumaliku jõu waral.

Kogelemise kõrwaldamine ei ole raske moodsale psühhotehniliselt haritud inimesele, sest see, mida tuleb kaotada ehk muuta ümber wastupidiseks nähtuseks, ei ole mitte kogelemine iseendast, waid ainult mõte, ettekujutus, kartus. Kogelemine on ainult kaasaskäiw nähtus, mis tungib esile ainult mõtte mõjul. „Ma pean kogelema!" sosistab inimesele alati kõrwa temasse sissejuurdunud hirm.

Niipea kui aga on häwitatud **see negatiiwne ettekujutus,**

kaob ühes temaga ka kogelemine,

ja nimelt seda rutemini, mida ennem pääseb wõidule wastupidine mõte: „Ma ei kogele! Ma kõnelen wabalt, takistusteta! Mu kõne on woolaw!" Teie ei kogele enam, niipea kui see mõte on jõudnud saada elawaks jõuks teie südames. Saabub hetk, mil te saate wabaks sest pealesunnitud pahest, teadmisest, et te kogelema peate.

Harjutage esmalt kodus, kui olete üksinda. Tehke just nagu ei oleks teie enne kunagi kogelenud. Wiiske kogelemine eemale oma teadwusest, see on wõõras teie loomusele. Püüdke mõtelda, et teie esimeseks loomuseks peab saama täielik terwis! Ütelge iseendale igapäew, esmalt taia, kuid siis ikka kiiremini, ja nii sagedasti kui tial wõimalik: „Ma räägin hästi! Ma räägin kergelt, peatamata! Ma räägin hiilgawalt, ja wõin rääkida nii sorawalt ja ruttu kui tahan! Ma räägin kergelt ja hästi..." See autosuggestioon, wõetud tarwitusele järjekindlalt, aitab inimese wiimaks nii kaugele, et ta wõib kõneleda ilma kogelemata kodus endamisi tundidewiisi. Siis wõib proowida iarnast kõnelust oma enda sõbrade wastu, ja lõpuks ka

esineda sorama kõnega juba awalikkuse ees.

Kõneledes wõõra inimesega, püütagu omale esialgu ikka tugewamini ja tugewamini rõhutada mõtet: „Ma olen kindel! Minus tegutseb jumalik jõud, ma olen waba! Ma olen äravõitmatu, ei lase end kõiguta̤dal Ma olen walgus, armastus, elu, jõud, rahu ja kooskõla! Ma armastan kõike ja wõidan kõike oma armastuse jõu läbi! Ma olen terwe, tugew ja waba!"

Ainult need uued mõtted aitawad kaotada inimeses hirmu, abitut olekut, saamatust. Kogelemine kaob. Inimene saab wõime astuda wälja enda eest igas seltskonnas, tõstudes oma enda wägewale siseelisele jõule.

Tagasihoidlik.

Naine (mehele): „Tead sa ka, et sa unes räägid?"

Mees: „Ta ometi lubad mulle paar sõna!"

„Boris Godunowi" esiettekandel.

Teisipäewal, 21. jaanuaril tuleb „Estonias" ettekandele Mussorgski ooper „Boris Godunow". Meie oludes on selle ooperi lawastamine tuleproow meie ooperile ja omaette sensatsioon.

Nimiosa täidab Aleksander Arder. Ta on end selleks ette walmistanud juba pikemat aega, muusikaliselt kui ka ... Arder leiab, et tema hääl läheb seda mehisemaks, mida rohkem ta wõtab kaalus juure.

Onnelikult on üle jõutud ka wäikestest intriigidest, mis „Estonias" puhkesid osade jaotamisel. Ühe sõnaga: „Boris Godunow" on suursündmus, mida ükski kunstiarmastaja ei wõi jätta kimapoori wahele.

Meie pildil: keskel näitejuht Arbenin instrueerib peategelast Arderit ja Hansenit. Istub pr. Toroloff-Tiedeberg, seisab muusikajuht Raimund Kull.

Kahepuudane ewangeelium.

Toompea Kreeka õigeusu katedraali hinnalisemate aarete hulka kuulub wanaaegne pergamendile kirjutatud ewangeelium, mis koos oma hõbekaantega kaalub kaks puuda. (W. eelmine „Rahwalehe" number.) Meie fotomees on jäädwustanud selle haruldase raamatu nii, et paistawad osalt ka sisemised leheküljed.

D'Annunzio sai uuesti populaarseks.

Kogub nüüd raha liiriku ehitamise heaks.

Gabriele d'Annunzio populaarsus Itaalias oli senisaani tublisti langenud. „Würst Montenewoso" ei kirjutanud pearaga midagi, ja tema isik ei näinud enam üldse huwitawat Itaalia publikut. Nüüd on aga d'Annunzio nime jälle uuesti sagedamini kuulda rahwa suus: see luuletaja kogub nüüd raha ühe liiriku ülesehitamise tarwis.

D'Annunzio elab Garda järwe kaldal elewas wajukeses, ja wõtab wiimasel ajal oma külalisi, kandes frantsiskaani ordu munga rüüd. Iga külaline, kes tuleb te juure, peab enne panema raha kirjanduskasti ja tohib alles siis astuda üle luuletaja maja. Sel kombel kogutud raha ... liiriku ehitamiseks.

D'Annunzio teenijad kannawad samuti nunnade rüüsid. Tema lõbusõidukit kannab nime „Õde Philomene", kuna „Õde Immaculata" on omanik tubade koristamisega. Sõiduauto on ... sõnad suur ... milles, nagu Gabriele d'Annunzio on määranud omas testamendis, tuleb teda matta.

Tee, mida juuakse kella 5 ajal.

Koosviibimised, mis pakuwad naudingut õigel korraldusel.

Meie „five o'clock tea" teeb edusamme.

Teetund peale lõunat kella 5 ajal on meilgi wäljakujunenud wajadusteks. Pole meeldiwamat olukorda, kui teekannu sumin widewikus, lauał, mis kaetud hoolika naiselikse poolt, ja kui selle juures ootab weel wärskepruun meelitaw küpsis ühes wärske wõiga ja hea marmelaadiga. On tõesti õige õnnetunne, lasskuda siis teelaua juures mugawasse tugitooli ning wastu wõtta tass tuuma, meskollast ipoti, lõige sidrunit sisse panna ning rüübata aroomilist, soojendawat, närwe elustawat webeliiku, ümbritsetud olles meeleolurikkast õhkkonnast, jutlemisest, naerust ja heast tujust.

Kellawiietee on tänapäewal suurepärane wõimalus wiibida sundimata seltskonnatujus, wõimalus kohtamiseks ning jutulõnga arendamiseks, aga ka kergeks armastussidemete loomiseks. Suwel kuigi meritannal süütult alustatud lõnga koetakse tihtigi edasi sügisel kellawiietee ajal, ja mõnigi kord kujuneb see taiwel kõwaks abielusidemeks.

Üldiselt mõjutab perenaine kellawiietrele, mis tema juures aset leiab, oma isikliku pitsati.

Temast oleneb, kas see on igaw, rahulik wõi suursugune, ehk jälle sundimata, lõbus ja isegi ülemeelik. Peamiselt kunstiinimeste juures areneb kellawiietee kergesti õigesse jeltukorda, mõnedegi juures aga ei leia inimesed end sugugi kodusena, kuigi muusikakiste ja teiste ettekannetega püütakse luua head meeleolu. Mõnigi kellawiietee on waid eelmänguks järgnewale õhtuidõgile tantsuga. Kuid need pole õiged kellawiieteed, waid teisendid, mis muidugi ka wäga huwitawad wõiwad olla.

Kriitiliselt muodustawad kellawiieteed suurte rahwusmaheliste wõõrastemajade saalid.

Seal serweeritakse järgmist: tee, wäga head tordid, meeldiw keelpillide orkester ja ilusad juurilma naised, kes wõrgutawalt waikatud õõtsuwaisse polstertoolesse. Kui läheb keegi sinna ja kohtab juhuslikult üht tuttawat nende elegantselt riietatud daamide seas, on ta kadunud. Sest siis ei lepita ainult teega, waid kui keelpillide orkester lakkab mängimast, jääb küsimus: „Kus õhtustame meie täna?" Ning wõetakse auto ja sõidetakse õhtustama ja nõnda edasi, ning nahalotile on see täielikult häwitaw lugu.

Teed peab serweerima ainult portselaantassides,

neist on teda juua kõige parem. Teed serweeriti klaasides, see on Peterburist pärit ebakomme. Seal juuakse teda üldiselt klaasidest, ja nagu tõendawad nõudlikumad wälismaalased, maitseb ta seal siiski wäga suurepäraselt. Kuid mitte klaaside tõttu, waid waatamata nendele. Pehme Neewa wesi, milles teetmatult on nii palju terwisele kahjulikke aineid, on siis ideaalsem wesi. Seal on näha, kes on kogenuimad teejoojad, selle walmistamises täielikult kalkuleerimata.

Ja kuna meie oma teewalmistuskunsti oleme pärinud wenelastelt, ei wõi meiegi kohta öelda palju paremat. Nad teewad nimelt walmis palju, sibeda ekstrakti ja lahjendawad seda oma äranägemise järele. Hirmus! Neil on armastatud samowar wahetpidamatult keewa weega päew läbi lauał, ja loomulikult on selline

keskwalt keem, seisnud wesi teewalmistamiseks täiesti ebakohane.

Wärskelt tulele asetatud wesi, mida kohe, niipea kui ta keema hakkab, teelehtedele peale walatakse, on ainuke õige teewesi, ning hiinlased ja jaapanlased, ideaalsed teewalmistajad, tarwitawad ainult sellist wiisi. Inglane laseb weel tundide wiisi seista lehtedel, ning rikub sega joogi täielikult. Ameeriklane armastab teed weel keeta, mis on juba barbaarsus. Ka saksiane ei oska teewalmistust. Ta walab teewee metallkannu, milles asuwad teelehed, ja mis sinna ka jääwad, nii et tee iga minutiga tumedamaks ja kibedamaks läheb.

Wee peab kohe ära walama, kui ta keema hakkab.

N. n. „Jurnukskeedetud" wesi wähendab palju joogi headust. Tuleb arwestada iga tassi kohta pool teelusikatäit teelehti, millised pannakse soojendatud portselan- ehk sawikannu. Nüüd walatakse waid wähe wett kannu, ainult niipalju, et tee parajasti kaetud saab. See wesi walatakse täiesti ruttu jälle ära, ja siis alles walatakse kannu õige osa wett, s. t. ainult niipalju, et iga jooja kohta üks tass tuleb. Tee tõmbub kaks minutit ning walatakse siis portselaantassidesse, millised enne soojendatud peawad olema.

See on klassiline teewalmistus.

Metsik teepuu kaswab 8—15 meetri kõrguseks, kultiweeritult aga ainult 2—3 m. Tarwitust leiawad waid ta lehed. Kallim, õrnem tee kaswab Hiinas, temal pole wõistlejat. Ka India, Jaawa ja Tseilon annawad wõrdlemisi häid teesorte. Kuid nagu juba öeldud — wõib kiidulaulu kuldselt wirwendawale teele laulda waid siis, kui ta on hästi walmistatud.

Üldseltskondlikus ulatuses hakati meil pealinnas kellawiietee, „five o'clock tea", koosviibimisi korraldama wist 1921 a. kewadel, esimesena „Estonia" Walges saalis, hiljemalt Lindenis, Kirsteini lokalis, „Marcelle's" ja nii edasi. Saatkondades on n. n. „from five till seven o'clock tea" — kella wiiest seitsmeni tee üheks eelistatawamaks ametlikuks koosviibimiseks.

Ka loodudes korraldatakse meil „five o'clock tea'd", kuigi kurjad keeled tõendawad, et paljud ei tea, mis kella ajal sellisele kutsele järgneda. Selles wõib tõesti õigust olla, sest meie seltskonna arusaamised on kõiges suhtes alles arenemisjärgus. Meie esimestele kellawiietee koosviibimistele Walges saalis ilmusid

härrad smokingutes ja daamid õhtukleitides,

kuigi üldiselt tunnustatud kombe järele pealelõunalsel koosviibimisel peab kandma harilikku riietust. Samuti tuldi waremalt sella wiieks kokku

mitte tee, waid alkoholi joomiseks.

Nüüd aga teeb juba pealinna publik kaunis selget wahet kellawiietee ja õhtuse koosviibimise wahel. Jääb muidugi soowida, et ka teewalmistuse oskus tõuseks klassilise tasapinnani, nii et see jook tõesti naudingut pakuks.

Ema ja tütar.

Ideaalne ema — oma tütre sõbranna ja nõuandja. — Wälja „witsahirmu" tagajärjed. — Tütred, keda emad hoiawad „põlle all" Emad, kes kupeldawad oma tütardega.

Neiud, kelle ema ei ole neile emaks.

Ema ja tütar — see on igapäewase elu põlewamaid probleeme. Sellest, milline on nende wahekord, kuidas ema oskab kaswatada tütart, teda mõista, temale olla sõbraks ja nõuandjaks, oleneb, mis saab tütrest.

„Hoidke oma tütreid!"

see on hoiatushüüe, mis kõlab kirjanduses, see on teem, millele on lawastatud filme. Kuid kuidas „hoida", kuidas mõjutada tütart, selle kohta ei ole kindlaid reegleid, waid see on rohkem instinkti ja ema arusaamise küsimus.

Me näeme

tuhandeid noori neidusid, kellel ei ole ema.

Neil on olemas inimene, kes neid sünnitanud, kuid puudub tõeline ema. Sest ei ole emal wõimalik alalise tööl oleku tõttu juhtida oma tütrest, kuid weel rohkem tuleb ette neid juhtumisi, et ema ei oska wõi ei wiitsi pühendada tütrele wajalist tähelepanu.

Pariisis on sedawõrd palju autosid, et liikumisrohketel tänawatel tuleb neil sõita tigusammul. Pariislane, kel waja rutata, lippab juba parem jalgsi, sest ta saab kiiremini.

Ema ei oska leida teid noore hinge juure,

jääb tütrele wõõraks, keda tütar wast karbab, kelle eest warjab oma mõtteid ja tegusid ja kelle ees ei ole tal usaldust.

Ometi on wajaline ja oleks loomulik, et

ema on oma tütre parim sõber.

Kahjuks on tegelikus elus olukord niisugune, et nooreb neiud usaldawad oma saladusi küll sõbrannale, kuid mitte oma emale.

Me pöördusime mõne meie seltskonnas tuntud naise poole, kellel on täiskaswanud tütred, küsimusega:

„Kuidas on teie wahekord tütrega?"

Pr. T., kellel on täiskaswanud tütar, kõneles järgmise huwitawa juhtumise:

„Mu tütar oli 18-aastane, kui moodi läks „poissipea." Ma sain aru, et tütar tahtis meeleldi saada poissipead, et ta tundis end teiste hulgas oma pikkade juustega ebamugawalt. Kuid ei julgenud minult küsida luba juuste mahalõikamiseks, kartes minult etteheiteid ebewuses. Oli ju „poissipea" algul suur probleem.

Mis pidin ma kui ema tegema?

Meie, wanemad inimesed, ei saa ju kinni pidada muutusi, mis kaasa toob aeg. Me peame oskama aru saada, et nüüd on kõik teisiti kui oli meie noorpõlwes, et elu on muutunud ja ühes sellega ka inimesed.

Meie, wanemad inimesed, ei wõi peale suruda oma waateid ja maitseid järgnewale põlwele.

Ühel päewal ma ütlesin tütrele: „Wast tahad sa endale ka saada „poissipead?"

Te ei oska ette kujutada, millise rõõmu, kilkamise ja juubeldamise see kutsus wälja plikas. Ta tahtis mind paisata ümber, nii suure rõõmuga tantsis ta minu ümber ja kallistas mind.

Siis sain ma aru, et tabasin õige momendi tütre usalduse wõitmiseks.

Sellest ajast ta usaldab mulle kõik, mis tal on hinges, ma loen tema mõtteid kui lahtisest raamatust. Ma wõin ahwriks oma eelarwamise moodsa poissipea kohta, kuid selle eest wõitsin äraarwamatu wäärtusega wõimaluse: usaldatawa nõuandjana aidata tütart oma elukogemustega, ühiselt leida õigeid seisukohti kõigis tähtsates küsimustes, milliseid nii palju on plikast neiuks saawa noore inimese hinges.

Usun, et igal emal tuleb ette ühel wõi teisel kujul wõimalusi nii oma tütre usalduse wõitmiseks."

„Ma püüan olla igale oma tütrele sõbrannaks",

ütleb proua K., kellel on kolm tütart, neist kaks pandud juba mehele.

„Ma olen küllalt näinud, et waljuga ei saawutata midagi. Midagi keelata noorele neiule,

see on sama hea kui riputada tema silmade ette „keelatud puuwili."

Ma kõnelen temale kui sõbranna, miks ta teatud juhtumistel peab olema ettewaatlik, miks üks wõi teine asi on kasulik ja kahjulik.

Noortel inimestel on opositsiooniwaimu, mis käsib neid teha keelu wastu. Seepärast

ma ei käsi ega keela oma tütrele midagi, ma annan temale ainult nõu,

et ta ise wõiks saada aru, mis on hea ja mis halb, ise wälja arendada oma maitsed ja waated."

Need paar näidet annawad ettekujutuse ideaalsest wahekorrast ema ja tütre wahel. Nii kaswatatakse iseseiswaid inimesi.

Teine tüüp emasid on niisugused, kes ei usalda tütart, waid usaldawad ainult end, oma walwawat pilku

Need emad hoiawad oma tütreid nii öelda „põlle all."

Nad käiwad tütrel kaasas kui wari, walwates nende igat sammu.

Tallinnas äratas niisuguse emana tähelepanu pr. K. Tema tütar, naissportlane „Kalewis" wõis kergejõustiku harjutustele wõi wõrkpalli mängima minna ainult ema saatel. Ema wiis tütre kuni riietumisruumini ja siis istus pealtwaatajana kuni harjutuse wõi wõitluse lõpuni, mille järele wõttis tütre käekõrwale ja wiis koju.

Niisugune täiskaswanud tütre käekõrwal talutamine kestis kuni tütre mehelemineknni.

Muidugi oli ema ka see, kes tütrele wälja otsis mehe.

Samuti worjuna tütre järele käib ka ühe Tallinnas juba tuntud nime wõitnud noore tantsijanna ema.

See meetod, kuigi mõnel juhtumisel wõib ema oma tütre nii õnnelikult talutada „tanu alla", ei ole õige. Nii ei kaswatata iseseiswaid inimesi, kes

Hajameelsed suurwaimud.

Kui suured mõttetargad unustawad ennast. — Kanti ja Mozarti halenaljakad juhtumused.

Kõige hajameelsemad geeniused on muusikamehed.

Et hajameelsus on suurwaimude eesõigus, teame meie kõik. Meile kõigile on tuttawad anekdoodid professoritest, kes kõnelewad üliõpilaste loengutel oma suure hajameelsuse tõttu asju, milleist tahtsid tõepoolest kodus rääkida ainult oma naisele. Tihtipeale muutuwad aga need anekdoodid tegelikus elus tõsiasjadeks.

Lugu professorist, kes, koputades wälja tubaka tuha oma enese piibust, armas, et keegi tema sõpradest koputab ukse taga paludes sissekaikmist, ja tõstes üles oma pead, hüüdis: „sisse!" on laialt tuntud, ja teda peetakse hästi wäljamõeldud anekdoodiks. Kuid just nimelt suurwaimud, ja ainult nemad, on oma ülelõidamisega meile tõendanud, et kõik suursaawutused ei kuulu neile mitte üksi waimutöö aladel, waid ka ... hajameelsuses. Suurte meeste elulookirjeldused kubisewad sarnastest näidetest. Ei tule kahelda, et õpetatud olek pluss geniaalsus toob endaga alati kaasa suure hajameelsuse.

•

Immanuel Kanti kohta räägitakse, et ta kord, pidades üht oma loengut, sai oma ülesandest jagu ainult suure waewaga, ning seda järgmisel põhjusel.

Üks tema pealtkuulajatest, kes istus otsekohe tema ees, kandis kuube, millel puudus üks nööp. Kant märkas seda, ning harjus paljude loengute kestes wiimaks ära heitma kõneledes wahetewahel oma pilku sinna kohale, kus tema pealtkuulajal puudus kuuenööp.

Kuid ka pealtkuulaja märkas seda, et hr. professor silmitseb teda ühtelugu terawalt, ning märkas wiimaks oma kohkumiseks, et tal oli kuue nööpe ühe wõrra wähem kui õigus, ning jällegi armas ta professori pilgust kergesti wälja lugeda wõimat kibedaid etteheiteid. Rutates peale loengut koju, õmbles ta silmapilk oma kuue ette puuduwa nööbi, ja ilmus järgmisele loengule juba täitsa korralikus wormis.

See mõjus aga Kanti peale nii, et Kant jäi järsku peatuma oma loengus. Teda segas nüüd tunduwalt asjaolu, et tal polnud enam silmapiiril tuttawat ilma nööbita kohta oma pealtkuulaja kuue küljes, mille peale oleks oma loengu ajal wana harjumuse järele wahetewahel heita oma pilku. Kant olewat sellepärast palunud seda noormeest, et ta järgmise loengu ajaks oma „üleliigse" kuuenööbi jälle uuesti maha lõikaks ...

Sama Kant, olles juba wanas eas, kus mõtlemine raskeks läks ja ka mälu enam oma isandat korralikult ei teeninud, hakkas üles tähendama kõiki oma tähtsamaid mõtteid lühikeste lööklausete kujul paberile. Kanti mõtterikkuse juures kogunes aga neid paberilehekesi warsti määratu suur hunnik, ning lõpuks ei mõistnud ka Kant ise tabada oma ülestähendatud mõtetes enam mingit korda.

•

Newton, uue matemaatilise füüsika ja füüsilise astronoomia rajaja, unustas oma töö wahel ühtelugu toitu sisse wõtmast. Tema soowi peale hoiti potid ja taldrikud tema toiduga kogu aeg alal soojas lööris.

Ühel päewal aga, kui talle tuli järsku meele, et inimene wajab töö kõrwal ka ihutoidust, läks ta oma harjunud kombe järgi alla ruumi, et süüa. Kuid leidis seal eest ainult tühjad taldrikud. Ta pöördus rahuldamatult tagasi, ja oma enda arwates ka täissöönult, ja imestas ainult, kuidas wõis ta unustada, et oli wahepeal juba ennem söönud. — Tõepoolest aga ei olnud ta saanud maista mitte ühtki suutäit oma toitudest, sest et keegi tema sõber, tahes teha temaga paha nalja, oli salaja ära söönud kõik Newtoni toidu.

Newton oli samuti ka see mees, kelle kohta räägitakse, et ta olewat kord oma suure hajameelsuse tõttu kasutanud ühe oma kõrwal istuwa daami sõrme — oma piibu puhastamiseks!

•

Beethoven unustas tihtilugu maksta arwet, wiibides restoraanis wõi kohwikus, ja kui ta otsis midagi taga oma ülestähendustest ja nootidest, siis läks tal alati kõik segi, ning ammugi enne kui ta leidis, oli suur muusikamees täitsa unustanud, mida otsis.

•

Kord, kui Mozarti naine haigestus, wõttis Mozart wastu igat oma külalist tasase hüüdega: „pst!" tõusis kikiwarwule, et märku anda sissenastujatele, et nad peaksid end üleval wõimalikult tasa. See jäi talle harjunud kombeks. Pärast seda, kui ta naine Constanze oli ammugi juba terwenenud, terwitas Mozart oma hajameelsuse tagajärjel weel isegi tänawal omale wastujuhtuwaid tuttawaid endise tasase hüüdega „pst!" ja tõusis kikiwarwule.

Ka räägitakse temast, et ta olewat istunud ühel õhtul laua ääres restoraanis ja komponeerinud midagi. Iga kord aga, kui restoraani kelner astus tema laua lähedale, tellis ta omale alati uue söögi. Wiimaks, kui komponeeritaw helitöos oli walmis, oli ka tema kõrwal olew restoraanilaud kattunud suure toitudewirnaga. Mozartil ei jäänud üle muud, kui makstes kelnerile arwet, lahkuda ...

•

Budäus (õige nimega Guillaume Bude) heitis oma naisele kogu eluaeg ette, et see olewat teda lubanud tema pulmapäewal kõigest neli tundi weeta uurimuste ja teadusliku töö kallal. Kord tegi naine temale ülesandeks waadata köögis olewa prae järgi, et seda kass ära ei sööks. Budäus istus toolile prae lähedale, kuid wajus sealsamas oma sügawatesse teaduslikkudesse mõtetesse, ja unustades kogu ilma, waatas külmawereliselt ja rahul olles pealt, kui kass tuli ning tegi praele lõpu.

•

Hajameelsuse haripunktile olewat aga muusikameeste seast jõudnud Benda, kes oli kord Gothas hertsog Friedrich Kolmanda kapellmeistriks. Ta oli lasknud omale kord tuua uue tiibklaweri, mida tahtis proowida. Ta lõi klaweril paar akkordi, mängis mõned passaashid, kuid tõusis siis üles ja ruttas kõrwaltuppa, et seal järgi kuulata, millised tunduwad tema uue klaweri helid eemalt ...

•

Muinaste mõistujuttude autor Lafontaine wõttis kord osa ühe oma sõbra matustest. Kuid läks mõni päew pärast seda oma harjunud kombe järgi weel samale sõbrale tema elukorterisse kül-

wõiks ka siis leida elus õige tee, kui ta äkki kaotab oma walwuri — ema.

Ema ligiolek on tütrele mõnikord koguni soowitaw ja on juhtumisi, kus tütar seda ise soowib.

Tantsijanna „Carmen", kes esines Pärnus rannasalongis, palkas wõõra, wanaldase daami endale „emaks."

Oma ema oli tantsijannal kuskil wälismaal. Et kergemini tagasi lüüa liig pealetükkiwaid „austajaid", lõbutsemishimulisi sumitajaid, põgenes tantsijanna oma „ema" kaitse alla, mis taltsutas austajaid. Muidugi ei teadnud keegi neist, et „ema" oli palgaline...

Sagedasti tuleb ette juhtumisi, et **ema ja tütar saawad üksteisele waenlasteks.**

Mitte ainult wäliselt, waid ka hingeliselt jääwad paljud naised noorteks weel ka siis, kui neil on täiskaswanud tütred. Siis juhtub, et mõni mees ei saa kuidagi otsustada, kumb temale meeldib rohkem, kas ema wõi tütar. Samuti tuleb ette juhtumisi, et **ema ja tütar armuwad ühte ja samasse mehesse ja tekib wõitlus mehe pärast.**

Siis oleneb ainult emaarmastuse ja ohwrimeelsuse tugewusest, kas ema loobub, wõi saawad n a i s e tunded ülekaalu ema tunnetest ja ema waatab tütrele kui wõistlejale, kes tahab emalt ära wõtta eluõnne. Wõitlusromaanis „Metsmees" käsitab noorkirjanik Rich. J a n n o niisugust juhtumist, kus ema tahab üle lüüa tütre austaja. Ka maailmakirjanduses on seda teemi käsitatud korduwalt.

Igapäewases elus näeme, kuidas põhja lähewad paljud noored neiud, kellel ei ole e m a kui nõuandjat ja toetajat.

Naiskurjategijate ja awalikkude naiste elulugu jälgides

selgub, et suuremal osal neist ei ole olnud südamlikku, arukaajat ema, kes oleks noori tütarlapsi õigel ajal juhatanud õigele teele. Samuti kui hooletusega, wõib ema ka liigse walwusega lükata tütre kallakule teele. Muidugi on põhja läinud naiste hulgas ka neid neiusid, kes on langenud oma ema ohwriks.

Ka meil tuleb ette emasid, kes teenimishimus ise kaubitsewad oma tütardega wõi õpetawad neid wargile. Need on emad, kes on oma tütardele õnnetuseks.

5-aastane paljaspea.

Juuste täielik kaotus suure ehmatuse tagajärjel.

Et suur ehmatus wõib teha inimese juuksed halliks, seda on nähtud ja tõendatud mitmel juhtumisel. Et aga ehmatuse tagajärjel wõib inimene kaotada mõne tunni jooksul kõik oma juuksed, on tähele pandud kuni seniajani ainult üks kord.

5-aastane poisikene Henry Mates Washingtonis kaotas kohkumise tagajärjel kõik oma juuksed, ja ta pea jäi päris paljaks. Teda ehmatas koer, ilma et oleks teda hammustanud. Kohe selle peale hakkasid ta juuksed wälja langema ükshaawal, ja mõne tunni järele ei olnud poisikesel enam ühtki juuksekarwa.

---

ka. Alles tüki aja pärast, kui koputamise peale keegi Lafontainele ust ei awanud, tuli Lafontainel jälle meele ka tema sõbra surm ning matus, ja ta pöördus pettunult tagasi oma tuldud teed.

•

Lessing, tahes proowile panna oma teenri ustawust, aletas lauale lahtist raha.

„Kas lugesite ka igakord raha üle?" küsis keegi temalt.

Just see oligi, mida Lessing oli unustanud tegemata.

•

Lõbuks weel üks juhtumus Darwini elust. Darwin laskis oma eluajal walmistada iseendale toreda tammepuust surnukirstu, mida aga ei tahtnud pidada oma juures kodus, waid saatis ta tagasi firma hoiuruumi. Darwin suri 1882 aastal oma maamõisas Downis, ning tänulik isamaa mattis selle suure õpetlase põrmu auga Westminster Abbeys, Londonis. — Mõne aasta eest aga leiti nüüd ühest Farnborough'i wõõrastemajast üles see tore surnukirst, mille kaanel seisis kunstiliste tähtedega nimi: „Charles R. Darwin."

Kuidas sai surnukirst sinna, jäi üldse selgitamata asjaks. Ka Darwin ise oli hiljem koguni ära unustanud oma surnukirstu loo, ning unustas isegi mainimast seda kirstu omas testamendis.

Neid kingitusi ei saa igapäew.

Harrisonile kingiti tema sünnimaja. — 100 neegrinaist kingituseks.

Kummalised tähelepanuawaldused.

Harrisoni nimi tuleb Põhja-Ameerika Ühisriikides ette iga sammu peal ja on seletpärast tuttaw igale ameeriklasele. Kui aga kõneldakse lihtsalt Harrisonist, ilma suure lisamata, missugusest isikust on siin jutt, ka siis taipab Ameerika kodanik, missugusest Harrisoni mõeldakse. Ben Jackett Harrison on oma suure rikkuse poolest kolmas Ameerikas, kuigi ta on palju tagasihoidlikum ja ei pasunda nii wälja oma seisukorda, nagu seda teewad kaks tema eelmist rahakuningat. Ka ei ole Harrison täisweri yankee, waid on pärit Canterburryst, Austraaliast, ja Põhja-Ameerika Ühisriikidesse siise rännanud 25 aasta eest. Ta ei jutusta kõigile inimestele, et sõudis Ameerikasse kaltsiste kingadega, waid jätab sarnase hoopleemise parem nende hooleks, kel on temast weel enam raha. Kuid igatahes tuli ta Ameerikasse waese mehena, ja ka üldisele on teada see asjalugu.

Ja kui nüüd jõudis kätte Harrisoni juubel — ta asutas nimelt kaksümmend aastat tagasi maailma suurima kummikontserni — siis ei rõõmustanud ega meelitanud teda üksi aupakkumine. Ta sai nii palju kingitusi, et nende wäärtustega oleks wõinud aidata elunegijale jõukusele seda teiemist kodanikku, kuid Harrisonile ei näinud see asjalugu tegewat kuigi suurt heameelt. Ainult tema abikaasa, armas mistreis Blanca, tundis oma mehe südame salaiaid igatsusi.

Harrison igatses nimelt pääseda weel kunagi tagasi oma sünnimaale,

ja wahetewahel istus ta mõttes ühe pildi ees, mis kujutas tänawat, kus oli seisnud kunagi tema sünnimaja. Ka olid Harrisonil kaepärast mitmed päewapiltlikud ülesõtted oma sünnimajast; mõned nendest kujutasid isegi tubade sisemust. Need olid loduseed üleswõtted, enam ehk wähem õnnestunud.

Just juubelipeo päewal, üsna hilisel pealelõunal leidis proua Blanca nii palju mahti, et sai wiia oma mehe kõrwale külaliste lõbusa kära seast. Mees ja naine istusid selts autosse, ja sõit läks suure kiirusega...

Harrison ei olnud rõõmus, teda waewas kodumaa igatsus...

Siin aga leidis ta äkki eest üllataw kingituse, mille oli talle walmistanud tema truu proua Blanca. Kui nad jõudsid Harrisoni mõisa Blackett Hilli, uskus Harrison waewalt oma silmi! Mis ta nägi, tundus talle koguni wõimatuna!

Siin oli ju — rahakuningas ajas üllatuse pärast silmad pärani — tema sünnimaja, ühes kõigi wanade tubadega, wana trepp...

Juubilar rõõmustas selle kingituse üle nõnda, et sammus pisarsilmil läbi oma sünnitänawa ja oma wanade, tuttawate ruumide. Küll oli see ainult tema wana kodu koopia, aga hästi järel aimatud, küllalt hästi selleks, et rahuldada tema kodu järele igatsewat südant... Niisuguseid kingitusi ei tehta igapäew!

•

Teine huwitaw omapärane kingituste lugu leidis aset 1870 ja 1875 aasta wahel, samuti Ameerikas.

Floridas elasid kaks farmerit, kaks endist sõpra, Perbush ja Goodry. Wiimama hakkasid nad üksteist sellepärast, et **nende waated neegrite pärisorjuse äraskaotamise peale olid mitmesugused.**

Ja just see küsimus tekitaski sel ajal Ameerikas suuri laineid **ja palju paksu werd.** Goodry **seletas otsekohe, et peab moraali wastaseks argtuseks panna inimest pärisorjusse ja käia temaga ümber kui loomaga,** kuna Perbush **sellewastu püüdis** oma pärast olewaid orje pidada orjuses kinni senikaua kuni weel wähegi wõimalik. Ja sellepärast **läkski lahku nende sõprus.**

Perbush tundis aga wäga hästi, et tal tuleb ühel heal päewal nii kui nii wabaks lasta kõik oma pärisorjad,

ning sellepärast otsustas ta leida mingit **teed, kuidas saada lahti oma orjadest. Ta kogus selle tõttu oma ümber sada neegrinaist** ja ütles neile:

„Te teate hästi, et ma wõin teid kõiki saata hulka, enne kui saate maitsta oma wabadust uue seaduse järele. Aga ma luban teile, et te saate kätte oma wabaduse 24 tunni jooksul, pärast seda, kui olete järgmiseks hommikuks, nimelt kella 7 ajaks, üles otsinud minu sõbra Goodry ja **saanud ta käest wabadusfuudluse.** Kontrollijateks saadan ma teile kaasa kümme wahti. Seepeale kingin ma teid Goodryle ühes teie wabadusega!"

Sada neegrinaist tegid nüüd põrgulärmi. Mindi kohe Goodryt taga otsima, ning mees saadigi kätte ühest wõõrastemajast, Warriors Story'st.

Maja ümber pääsis lahti tants, mida raske on kirjeldada.

Goodryle oli Perbush kirjutanud kirja, milles **teatas talle neegrinaiste saabumisest kingitusena. Selle kõige wastu ei olnud** Goodryl suurt, kuid neegrinaised nõudsid peale seda ka weel suudluse tseremoonia täitmist. **See aga oli heasüdamlisele Goodryle liig. Ta seletas naistele, et Perbush olewat nii kui nii sunnitud wabastama neid** pärisorjusest, ka ilma selle suudluseta, ning liipas siis ise wälja wõõrastemaja salauksest.

Nüüd hakkasid naised jooksma tormi wõõrastemaja peale.

Terwe maja pöörati pahupidi,

ja et rahustada seal märatsewaid neegrinaisi, oldi sunnitud kohale tooma politseid, kes wõttis tarwitusele oma kepihoobid ja seadis wiimaks korra jalule.

Huludes jooksid naised wiimaks tagasi Perbushi juure. See aga laskis nad püstiga oma lähedusest eemale peletsta, olles rõõmus, et sai sel kombel lahti murest, mis tal oleks muidu olnud wabaks lastud neegrinaiste eest hoolitsemisega.

•

Kuulsaim Ameerika **wangla Sing-Sing,** mille ruume ei peeta enam küllalt awaraiks ega otstarbekohasteks, kaotab nähtawasti oma senise ülesande. Eest temale asemel ehitatakse nüüd üles

uus isesüaaline mugaw wangla,

milles wõiwad leida ühekorraga aset 4000 wangi kusjuures i g a l w a n g i l o n o m a t o a u u r e a k n a g a , kuna wangid wõiwad kajutada walgustust sel määral kui ise soowiwad. Lugeda wõiwad wangid seal piiramata tundide arwul, ja kaks korda päewas käia jalutamas aias.

Lühidalt, kes wanglas wõetakse tarwitusele kõik abinõud, kuidas parandada inimeste kuritegelist iseloomu.

Selle uue kawatsetawa [illegible]la ehitamise mõte wõeti üles järgmi[illegible].

Kuue aasta eest, kui wangla direktor pühitses oma sünnipäewa, wiibides ühes wangidega kauemat aega nende palwesaalis, ja püüdis suuremeelselt ligineda wangide olukorrale. Muidugi sai ta sealt tugewaid ja põrutawaid muljeid, kuid need kustusid aja jooksul jällegi, ja ühes direktori sünnipäewa möödumisega jäi kõik samuti wana wiisi.

Teisel aastal aga sai direktor oma sünnipäewa hommikul oma hoolealuste enestekäest kingituseks paksese,

millest leidis plaane ja kawasid, kuidas uuendada ja teha moodsaks wanglat.

Ka olid seal pakis filosoofilised, majanduslikud ja õigusteadlised kirjutused wangidega ümberkäimise ja tegeliku karistusseadmise kohta, ja ühtlasi ka andmed, missuguste riikaste meeste poolt oleks loota uue wangla ülesehitamise kawa rahalist toetamist.

Direktor wõttis asja tõsiselt, ja projekti, mille olid osawasti kokku seadnud wangid, rändas

parlamendi esindajate kätte.

Asi pandi liikwele, ja nüüd saabki New-Yorgi osariik omale uue, toreda wangla. Sing-Singi direktor on aga uhke selle hakuldase kingituse peale, mille tegid temale ühel sünnipäewa hommikul tema wangid, ja millist kingitust ei tehta inimesele igapäew. See oli kingitus, millel oli suur sotsiaalne kasu.

Minu onu testament.

E. van Lidith de Jeude.

Mõne kuu eest suri minu wana hea onu Josiah, jättes järele oma testamendi.

Onu elas toredas, hästi sisseseatud majas, ja ta teenijad olid ikka eesluutstkub. Kõige silmatorkawam oli, et ta pidas endal alati meesteenijaid; tal oli majaülewaataja, autojuht, ja teener koduste tööde tarwis. Nad kõik olid talle truud, isedranis aga majaülewaataja: see teadis iga simpsit, mida tema härra soowib, oli see sherry, madeira wõi whisky soodaga. Onu rõõmustas igakord, kui teda külastasid meeldiwad tuttawad. Majaülewaataja Jenkins tõttis siis kohe ukse.

Naisi ei tahtnud onu sial oma teenijateks, ja ei wõtnud ta neid sial wastu külalistena. Ta ei sallinud naisi. Sestsaadik kui abiellusin, ei näinud ma enam onu ega kõnelenud temaga. Wiiteistkümne aasta kestes.

Kui teatasin talle, et olen kihlanud end ühe wõluwa tütarlapsega, saatis onu mulle suure pärja, mis tuletas oma wälimuselt meele leinapärga, ning oli sellele suure lisanud kirja, milles soowis minule palju wahwust ja meelekindlust ja awaldas ühtlasi lootust, mind peale minu abielusahtust wõimalikult pea jälle näha.

Mitte, et onul oleks olnud midagi erilist minu naise wastu, — ei, ta wihkas üldiselt kõik naisi. Wabel, enne, ütles ta mulle heatahtliku naeratusega: „Oled sa pannud tähele, Edward, kui rumal wõib wälja näha armunud mees? Ta krimpsutab nägu heameele pärast, nagu oleks saanud loosimisel peawõidu. Ta peab o m a kihlatud pruuti ainiks naiseks, kellega wõib olla õnnelik. Maakeral aga jooksewad wabalt ümber kolm miljardi inimest."

Tal olid omad waated abielule. Abielus olewatest meestest ei kõnelenud ta iialgi teisiti, kui nimetas neid ainult „kaheteistkümne wäärne doktor X." ehk „oma wabaduse elueaks kaotanud hra Y." Ja kui kuulis kedagi abiellumat, ütles ta haritsult: „Jälle üks õnnetu, kes kohustub ülespidama ühe wõõra inimese kitsast kogu eluajaks!"

Selle kõige pärast olingi ma nii imestunud, kui notar luges minule ette minu onu Josiah testamendi.

Testament algas kingitustega majaülewaatajale, autojuhile ja teenrile. Siis oli just minust, ühes haawumaguiate märkustega minu, kui abielumehe, kohta. Onnetus abielus olew mees waiewat raha enamasti ikka naiste „tuubede" — onu ei nimetanud iialgi naiste riietust teisiti — ostmiseks, kuna õnnetu abielumees selle wastu pidawat wiima kõik oma raha arwelaatidele. Raha olewat aga mõlemal juhtumusel niisama hästi kui maha wisatu."

„Ja see, mis warandusest weel üle jäänud", luges notar edasi, „jaab ühetasa ära jaotatud proua Wilden ja preili Berrimani wahel."

„Mis te ütlete?" hüüdsin ma, sest ma ei olnud kunagi weel kuulnud nende kummagi daami nime. „Mis te ütlete? Kes on need?"

Notar jutustas mulle, et proua Wilden olewat keegi elatanud lesk, kes elawat linnas; preili Berriman olewat elatanud wallaline daam, kes elab linnast wäljas.

„Aga mispärast kogu maailmas wisatakse osa minu onu, Josiah warandusest nende naiste suhu?" küsisin ma, olles ikka weel äärmiselt imestunud.

„See on sellepärast," ütles notar naeratades, hõõrudes sealjuures filosoofiliselt oma käsi, pannes wastastikku oma sõrmeotsad, „et teie onu Josiah tahab olla tänulik. Seda seletas onu mulle, tehes oma testamenti. Need daamid olid talle nimelt wäga kaua, kaua aja eest annud korwi..."

Jaawa wangid

Wangide seltskondlik olek.

Pärismaalaste würst — wang oma lossis.

Jaawa saare — Hollandi asumaa — raudteed on suurepärased, wagunid on seal puhtad, ehitatud ameerika mustri järele, ning hästi ventileeritud. Ainuke halbus on, et rongid käiwad seal ainult päewal, ja raudteeliikumine seisab öösiti. Nii ollakse sunnitud weetma reisides terwe päewa palawate päikesekiirte all, kuna muidu walitakse troopikamaades reisimiseks heameelega jahe öö. Kuid selle eest tajub ennast siin wäljamaade, pakkudes silmale palju waheldusrikkaid, toredaid pilte.

Kogu tee ulatusel Soerabaja ja Soerakarta wahel

ei näe me ühtki peopesa suurust lapikest harimata maad.

Jaawalased on alatasa töös omas riisipõldudel, sest siin on riis peawiljaneaine. Üks külwab, teine istutab, kolmas lõikab riisi — need kõik kolm toimingut, mida mujal, kus kliima ja ilmastiku olud halwemad, wõib teha ainult järgemööda, on siin soodsa kliima tõttu mõeldawad ka ühekorraga.

Sellepärast kannabki Jaawa saar nime „ida wiljaait." Igal pool näeme jaawalaste usinat tööd, ja nad saaksid oma usinuse eest palju enam palu, kui neil mitte ei oleks tarwis maksta kõrgeid makse maa walitsejatele ja peremeestele — hollandlastele. Hollandlased wõtawad tarwitusele karmid abinõud, et pressida wõimalikult palju wälja Jaawa talumehelt.

Soerakartas leiame end.

Jaawa südames,

kuigi Hollandi karnison ja tugew kindlus näitawad meile selgesti, kelle ülemwalitsusega on meil siin tegemist. Jaawa pariselanikkude omapärasus tuleb siin nähtawale kõige selgemalt. Siinne sultan, wõi nagu jaawalased nimetawad teda Solo susunhan, oli üks mitmastest kes kawas hollandlastele oma iseseisvuse. Tema alamad on Jaawa elanikkude seas kõige kõrgemal kultuurilisel astmel; nad on intelligentsemad, kui teised rahwad, kellega neil on kokkupuutumist.

„Susunhan" elab omas „kratonis" (lossis) ja talle lastakse seal osaks saada kuninglikku auwpakkumist, temal on oma ihukaitse, tema kohal hoitakse kuldset „pajoongi" — päewawarju, mis on kuningliku wõimu alaline tunnus. Kuid see kõik ei paranda asja.

„Susunhan" oma lossis ei ole nüüd ammugi enam muud kui wang,

sest hollandlased on Jaawa saarel pannud ametisse oma residendi, kes mõistab hoolitseda saare walitsemise eest. Kui pärismaalaste walitseja tahab kaasa rääkida, antakse talle mõista, et teda ei küsita lihtsalt. Ka ei tohi „susunhan" muidu wälja sõita oma lossist, kui peab alati teatama hollandlaste regendile, kuhu ja miks ta sõidab.

Nii mitmedki pärismaalaste walitsejad, kes muutusid tüütawaks oma suure „wabaduse" tahtega, on kadunud üle öö.

Resident mõistab alati nendest jagu saada.

Igasugused katsed rewolutsiooni teha, mis peaksid kunagi tulema meele jaawalastele, surutakse hollandlaste poolt kurjasti maha juba kohe alguses, kuni süüalusteid pärismaalasi ähwardab karm saatus: äraseatmine kaugele soodega taetud saartele, kus on warisemas inimelu üks tema kurjemaist waenlastest — malaaria.

Jaawa wangide elu näib pealtnäha küll karmim,

kuid on tegelikult wast ehk pisutki mahedam kui elu meie wangidel.

Wangid liigitatakse Jaawa saarel kõik kategooriate järgi; mõned nendest on ahelas, kuid seda peetakse seal ainult kõigeraskemal 8 karistuseks. Wangid lamawad tihti maas mattidel, peaaegu täies wabaduses.

Mul õnnestus — kirjutab üks reisija — ka heita pilku Jaawa wangla sisemusse. Kõige elawamad ja lõbusamad tunnid on wanglas, kui wangi külastawad külastama tema sugulased.

Üheainsa wangi ümber tuleb tihtilugu kokku kõik tema sugupõlw.

Mõned külitsewad tiheks, kuid suurem hulk wangidest on lõbusad. Tantsib keegi poisike, siis lööwad wangid kätega takti. Wangla direktor seletas meile, et kokkusaamise aeg sugulastega olewat nüüd wangidele pikendatud kuni 4 tunni 4 päewas, et anda neile waheldust. Ka õnnestus mul näha ühte

surmale mõistetud wangi.

Wangide elu siin on wõrdlemisi kaunis waba, nad wõiwad nõuda toidulisa, suitsetamise ja ka koduloomade pidamise luba.

Surmalemõistetu, kes pidi jätma oma elu päikese loojaminekul ajal, ei teinud meist palju wälja, waid jäi ükskõikseks. Ta istus meeste ringis, kes meie ilmumisel hakkasid ümisema mingit ühetoonilist laulu. Ta waatas meile wastu ainult rahulikkude, tõsiste silmadega.

Surma piina ega surmaeelset hirmu ei tunne need inimesed. Neil on usk, et kohe peale surma algab neil teine, parem ja õnnelikum elu.

Boa.

Berta kannab boad. Boa on jaanalinnu sulgedest ja põlweni Berta wanaemalt. Nii siis, Bert boa on ta suur warandus.

Ühel päewal läheb Berta linna. Seal läheb ta loomaaeda, satub madude osakonda. Ühe hiiglamao ees jääb ta seisma ja loeb pealkirja: „Boa constrictor, Afrika".

„Küll on weider", wangutab Berta järelmõtlikult pead, „naljakaid boasid kannawad nad seal Afrikas".

„Ärge abielluge

enne kui pole lugenud raamatut **„Mees ja naine — inimese suguelu"** 100 pildiga teksts (hind 2 krooni, ühes 18 wärwilise pildi lisaga kr 2.75).

Abiellumine pole kohwikus tassi kohwi joomine. Hulk tähtsaid küsimusi paneb tänapäewa teadus abielluiatele ette. Sellest raamatust leiab ka abielurahwas nii palju nõuandeid mis mõnegi abielu õnnetuks kujunenud abielu õnnelikuks wõib muuta.

K.-Ü. „RAHVAULIKOOLI"
raamatukauplused Tallinnas
Harju tän. 48, omas majas, —
Jaani tän. 6, pangamajas, —

Kes raamatu hinna rahas wõ markides ette saadab sellele saadetakse raamat [illegible] kulul postiga kätte

Spordiuudiseid laiast maailmast

9-aastane tennisemängija.

Ameerika juunioridewõistlustel tennises wõtab osa ka üks üsna noorule mängija Robert A. Low, kelle ealiga on kõigeti-kõike ainult üheksa aastat. Ta mängib klassis, kus wanuse ülemmäär on 15 aastat, kuid sellegipoolest on ta üks wäljapaistwamaid mehi („!")

Turniir Monte-Carlos.

Monte-Carlo tenniseturniiril on näidatud seni järgmisi tagajärgi: Tilden-Sandau 6:0; 6:1. Greig-Gerhardt 6:1; 2:6; 8:6. Ingahe-Graham 7:5; 7:5. Tilden-Lafaghi 6:2; 6:1. Brugnon-Nogrone 3:6; 6:1; 11:9. Paarismängus lõi Tilden-Ringsley — Walles Weiers-Colonel Bergeri 6:3; 6:1.

Gustaw 5. tennisemehena.

Rootsi 76-aastane kuningas Gustaw 5., keda ka Tallinn möödunud suwel nägi, on teatawasti üks silmapaistwamaid tennisemängijaid, keda tuntakse kui „mister G-d", ja kontinendi kuulsamal tennisewäljal. Kuid on Inglise tennisliit walinud Gustawi oma auliikmeks. Sama auawaldus sai osaks ka lord d'Abernonile, Inglise tennisliidu esimehele, kes warem oli Saksamaal Inglise saadikuks.

Tennisemehed pooldawad segaturniiri.

Ameerika tennisliit korraldas hiljuti ringküsimuse oma wäljapaistwamate sportlaste hulgas, teemile: „kas pooldate asjaarmastajate ja elukutseliste tennisemängijate segaturniiri?" Neljakümnest kobest wastajast oli kolmekümne kuue wastus jaataw.

Iseteadlik tennisemängija.

Neil päewil pidas Prantsuse tennisliit kinniste uste taga koosolekut, kus arutati prantsuse mängijate ringreisu Ida-Aasiasse. Koosolekul tekkis arusaamatusi liidu juhatuse ja mängijate wahel, kuna kuidagi wiisi ei tahetud kokkuleppele jõuda päewarahade suhtes. Kui liidu poolt kärbelt ülesastuti mängijate suurte nõudmiste wastu, siis ütles tuntud tennisemängija Du Bois: „Meie, mängijad wõime tennist mängida ka liiduta, aga katsugu liit midagi teha meieta!"

Kolmkümmend rahwust hokeiturniirile.

Sellesaastane n. n. ilmawõistluturniir hokeis, milline peatakse Folkestonis, tõotab kujuneda enneolematuks spordiparaadiks nagu inglise teated räägiwad on seni üles andnud umbes kolmkümmend meeskonda, nende hulgas ka saksa, prantsuse, hollandi, hispaania ja iiri rahwusmeeskonnad.

Stokholmi staadion teeb raha.

Stokholmi staadion, milline ehitati 1911—12 aastal, on seni olnud igal aastal heaks sissetulekuks Rootsi spordiliidule. Möödunud hooaeg kujunes aga kaslu suhtes rekordiliseks — 562.373 pealtwaatajat on maksnud kokku 1.800.000 shillingit, millest sissetulekut läks üksi rigimakuks 100.000 shillingit.

Prantsusmaa teelahkmel

Prantsuse jalgpalliliidus on tõred tõkkele löönud elukutseline jalgpall ümber. Palju maakondlisi liite, suuremaid spordiklubisid jne., pooldawad elukutselise spordi elukutsumist Prantsusmaal. Nad rõhutawad, et see on tingimata tarwilik, kuna see lagu Euroopas juba ammu on lõõnud, peale Saksamaa. Liidu kongress ei suutnud siiski professionalismi küsimuses jõuda lõppotsusele, kuna spordiminister Nadie kategooriliselt elukutselise spordi wastu on.

Walesi prints sportlasena.

Walesi prints on teatawasti suur spordiarmastaja, kes naljalt ühegi suuremal spordiwõistlusel ei puudu. Kuid waewalt on see kuulajatele teada, et prints on ka ise wäljapaistew sportlane. Nimelt on olemas mäng Jeu de Paume — moodsa tennise eelkäija, mida mängitakse kinnises ruumis. See mäng leiab palju waimustatud pooldajaid, ning Walesi printsi peetakse selles spordis paremaks meheks Inglismaal.

Sharkey parem Schmelingist?

Tuntud ameerika poksija, raskekaallane Risco seletas New-Yorgi ajalehepidaja eitajatele, et tema arwates on Jack Sharkey parem Max Schmelingist. Tema, Risco, olla poksinud mõlema wastu ja sellepärast wõiwat ta kergesti otsuse teha. Oma kaotust Schmelingile põhjendab ameeriklane saksase mitteandmisega ja alahindamisega.

Kui talulapsed tegid kisa Rumeenia kuningalossis.

Et inimene jõuab siis eesmärgile, kui kaltsub peale kõrgeid ja mõjuwaid ohvrist, seda näitas oma teguwiisiga Rumeenia talupoeg Dimitriju Rosti, kes oli kaotanud waslollu oma loguliinnaga ja sunnitud alustama kohtuprotsessi oma maisipõllude pärast.

Wiibides oma asja kaduwale, ja mitte leides enam mingit muud pääseteed, wõttis Dimitriju tarwitusele äärmise abinõu: ta wõttis oma kolm wäikest last, aetas nad woormale, wiis raudteewaksali ja sõidutas nad oma kuninga toredasse pealinna — Bukaresti. Tema esimene teekond oli kuningalossi juure. Kuna lossi juures ei olnud ainustki istkut, kes oleks takistanud tema sisepääsu, ja uksed pealegi awatud, siis oli Dimitrijul kerge waew pääseda kuninga juure külla ühes oma lastekarjaga.

Ta astus sisse, leidis eest ainult pikki treppe ja koridore, kuid mitte ainustki inimest, keda oleks kuidagiwiisi huwitanud temast, keda oleks kuidagiwiisi huwitanud temast, tema sinnatuleku põhjus. Dimitrju talitas sellepärast üsna kohuselt: ta seadis oma lapsed istuma alnalauale, ning hakkas ise mööda treppe ja koridore üles-alla jooksma, et leida kuninga lossist mõnd ametlikku kantseleid, mille ametnikkudele wõiks ette kanda oma kõigealandlikumat palwet.

Kantseleid ta küll ei leidnud, kuid sai siiski hoopis teisel ja palju mõjuwamal wiisil.

Oli juba kisa olnud pool tundi ära, hakkasid lapsed kärsku hirmu tundma wõõras lossis, ning tõstsid, nagu laste wiis sel puhul, koledat kisa. Silmapilk olid nad ümbritsetud lahkete hoowidaamide ning härradega, kes küsisid neilt kaastundlikult nende nutu põhjust. Wiimaks tuli laste kisa peale tagasi ka nende lihane isa, olles wäga rõõmus leides eest nüüd hulga wõimumehi, kellele wõis wähemalt seletada, mispärast oli ta kuninga lossi tulnud.

Ta kandis oma asja ette, ja nädala aja pärast oli kohtuprotsess juba otsustatud tema kasuks.

Elaw äratuskell.

Suurtes ilmalinnades on palju kummalisi elukutseid, mille olemasolust saame ainult harwa ja juhtumisi kuulda. Mida suurem linn, seda enam on wõimalusi enese äraelatamiseks.

Londoni kohtus, ühe protsessi arutamise ajal, seletas üks tunnistaja kohtu esimehe küsimise peale, et ta elatawat end inimeste ülesäratamisest. On inimesi, kelle amet nõuab neilt tungiwalt, et nad ärkaksid wara unest, kuid nad ei tõuse. Elukutseline äratajа aga tõuseb öösel kell 1 ja läheb kohe oma „tööle" — majast majja, äratama uneist üles inimesi. Kella 1 ja 2 wahel äratab ta kõik pagarid, ja weedab peale seda teiste ametmeeste ülesäratamisega terwe öö kuni hommikuni.

Kohtu esimehe märkuse peale, et äratamiskell teeb üldiselt sama hea, tähendas mees, et äratuskell wõib inimese küll üles ajada uneist, kuid mitte wälja tõmmata woodist, kui inimesel tõusta waja, aga ülestõusmine äärmiselt wastumeelne.

Elaw „äratuskell" saab oma töö eest kena palga.

Lihtne wahend.

„Arst andis mulle midagi higistamiseks".

„Mida siis?"

„Arwe".

Naerew maailm.

Lillepott.

Kolmandalt korralt kukkus üks lillepott ja otse pähe isand Hansenile.

Wihaselt kogub Hansen potikillud kokku, et nende asitõendustega treppidest üles joosta. Kõlistab. Uks awatakse.

Hingeldades seisab Hansen ukse wahel, et saa sõnagi suust ja sirutab prouale potikillud wastu.

„Palju tänu!" ütleb daam, „aga seda waewa poleks te tõesti tarwitsenud nähal"

Teine põhjus.

Wana daam kukkus maha. Wäike Karl seisis juures ja naeris kibedalt.

„Ära nuta„, ütleb daam, „mul polnudki nii walus".

„Mitte sellepärast ma ei nuta, waid banaan, mille peal te libisesite, on minu oma".

Klaas wett.

Ühes peenes hotellis külaline tellis klaas wett. Kelner ajab kulmud kõrgele:

„Kas joomiseks, mu härra?"

„Ei", wastab külaline, „ma tahan seal sees ujuma õppida".

Annab andeks.

Autojuht tuleb peremehe juurde:

„Andke andeks, aga tahtsin teie tähelepanu juhtida sellele, et wiimasel kuul ma pole palka saanud. . .!"

Peremees koputab autojuhile sõbralikult õlale: „Annan teile andeks! Ärme räägime sellest enam!"

Lihtne.

Jääspordi õpperaamatust: „Kui juhtub, et kukute läbi nõrga jää, siis awage selle wäärtusliku raamatu 80. lehekülg, kus lerate tarwilikud õpetused mis siis ette wõtta".

Loomaaias.

Loomataltsutaja (seletawalt): „See on hiiglasuur madu, boa constrictor, kes harilikult hommikueineks neelab alla terwe lamba. Palun, mitte nii lähedale astuda, mu härra!"

Na siis!

Naine (mehele, kes purujoobnult koju tuleb): „Oh, mind waeseleft. . . täis nagu elajas!„

Mees: „Mis? Sinu ka?"

Abielusõrmus.

„Aga kuidas oleks selle noore leskega?"

„On tal lapsi?"

„Wiis. . . aga need kõik on juba abielus!"

Tema soow.

„Kas sa ei leia wõtit? Ma wiskan ta sulle„, hüüab armas naine mehele, kes wäie auru all toetab wastu wälisust.

„Wiska mulle parem luku", lällutab mees wastuseks, „auku ei leia ma kuidagi".

Talwemängud Davo'es.

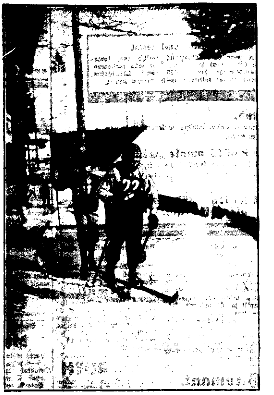

Neil päewil lõppesid Davoses, (Schweitsis) rahwuswahelised talwemängud ja iluisutamise õpilaswõistlused. Uisutamises tuli meistriks soomlane Thunberg. Meie pilt kujutab momenti suusatamisest — poola suusatajad on jõudnud pöördepunktist läbi.

„Kuldläärid".

„Gratifikatsioonid 8802,17 kr., muud kulud 1168,25 krooni.

Lõpuks lubatagu mul esineda ettepanekuga — wälja maksta rahas järgmised summad:

Suurmeistrinna isiklikule kassale 250.000 krooni, igaühele kaheteistkümnest juhtiwast meistrist 45.000 kr., walitsusameeste siseminsringi alamatele astmetele 180.000 krooni.

Ülejääk kantakse üle, nagu harilikult üldise tagawarafondi arwele."

„Tooli nr. 4 omanik esinegu tulewase kuu tegewuskawa ettepanekuga!"

Nr. 4, keskealine härra tüübilise õigusteadlase näoga, tõusis püsti. Ta oli tulnud ise lõunatamisest ühe Riigikohtu liikme juurest, ning oleks parun Kiewenhüller olnud kohal, oleks ta üsgawa sisemise rahulduslundega ära märkinud walge kaelasideme all paistwat musta ordeni paela äärt:

„Kõrge suurmeistrinna, juhtiwad meistrid! Peale minewal koosolekul bankeriga ühenduses olewate pikuste käsitamise on finantsosakonnal käesolewal silmapilgul käsitamisel neli juhust, nimelt professor Petterson, direktor Aspelin, proua Olga Radelin ning kirjastaja Olof Engstrand — kõik neli on jõudnud seisukorrani, kus nende surmajuhtumised käesolewa kwartaali jooksul aitutawad ordu huwidele kõigiti soowitamateks sündmusteks."

„Mis ütleb tähtsesaatwa osakonna juhataja?"

Tooli nr. 10 omanik, halli peaga wanem härra, kelle wälimus tahtmata meelde tuletas liikooli õppetooli, wõttis sõna:

„Oleme taalunud kõik nelja juhust — mis puutub kahesse esimesesse, siis ei paku nad ülepääsmatuid raskusi — nibästi mu austatud kolleeg kui ka wanameeS Aspelin on wastu wõtnud kutsed teatud bankerile, ja usun, et selle asja julgelt wõime usaldada asjatundlikku osakonna kätesse.

Mis puutub proua Radelini, pole weel kindlale otsusele jõutud — peame kõigepealt katsuma, kas läheb korda mahutada preili Bernadotte kuuendalt ümmelt tema juure seltsidaamiks — kirjastaja Engstrand on, nagu teada, kiraline inimene, mis on wõimalik midagi teha ühenduses eelolewa jahihooajaga. . ."

„Kuid pidage meeles: mingit plakwatust — Gallenhjälmi juhtumine on kõigil weel wärskelt meeles!"

„Ei, seekord tarwitame kegemata kahtiläinud püssi. . . Kohuks peen teatama, et preili von Aren ikka weel on elus. . ."

„Maha kustutada — onupoja surma järele pole meil enam huwi asja wastu. Mida on walwesalkonna juhatajal ette kanda?"

Tõusis härra, kelles enamjagu stokholmlasi üllatusega oleksid ära tunnud wäga tuntud, luguseetud ajalehemehe, kuulus oma laiade elumiide kui ka waikeste intiimsete, ülemeS härradele antud pidusöökide tõttu:

„Kardan, et olen sunnitud ütlema mõni sõna hoiatuseks. Wõimata on eitada, et meie tegewus — kuigi hästi iga üksik juhus on ettewalmistatud — kõneleja kummardas wiisakalt tooli nr. 10 poole — siiski wiimasel ajal enda peale tõmbab soowimata tähelepanu. Loomulikult reageeriwad esimestena kinnitusseltside harrad — kuigi meil on korda läinud — olen esimene seda tunnistama — otse geniaalse olawusega warjata põhjusi, siiski on möödapääsematu tagajärgede ette piinliku selgusega awalikuks tulek raamatupidamistes. Eeslistatakse omawahel teatud statistilise leiduse üle, mida waigitawat surnuks ollsiate kursi huwides. Kindel on, et praeguse seisukorra juures oleks kõrgeti soowitam muuta tegemuskala, kooswatee näiteks lähemas tulewikus rohkem laewa- ning raudteeõnnetusielikke, juhtudes tagajärjelikumalt elukinnitusetegewusele."

Suurmeistrinna noogutas heakskiitwalt:

„Pooldan walwesalkonna juhataja arwamist ning wõin oma suurimaks rõõmuks austatud koosolekule teatawaks teha, et meie edaspidi, tänu allweepaadi „Hai" ostule ühes tarwilise torpeedowarustusega, oleme seisukorras teguviisida ebaskiamalt ja julgemalt nimelt laewaõnnetuse alal."

Elaw jutukõmin terwitas teadaannet:

„On „Hai" siia jõudnud?"

„Kapten von Ungeheuer tuli temaga eelmisööl, ta puhkab nüüd rahulikult Bokis Bjurhammari lesh all — loodan esitleda seda härradele, kui bankett, millele meie kõik paneme suurt lootust, on õnnelikult seljataga. On walwesalkonna juhatajal weel midagi öelda?"

„Tooli nr. 8 omanik teatas, et ta wiimatisel mastumõttiel Tradgardsgatenil laotas oma märgi, mille puhul kuulutan numbri ajutiselt mehemuletaks. Uus märk numbriga 13 on wälja antud tootatud märgi asemele.

Mis puutub konjuk Wiborgi, kelle kohta mind wiimasel koosolekul kästi teateid koguda, siis on mul au teatada, et konjuk Wiborg peale direktori Sten Elgoni peaasjalikult on lellu puutunud paari wana lõbraga, parun Fabian Klewenhüllerga, tuntud n. n.

India ime.

Ludwig v. Wohlt romaan.

Elliot abielluwad. Küsimuseks jääb nüüd, kuidas teada, kas May Elliot ennast Benareses oma onupojaga kihlab wõi mitte?"

„Kas Sir Edward wiibib praegu Benareses?"

„Ei, wanemad saatsid teda siia, May Elliott ära wiima, ja ta wiibib praegu New-Yorgis."

„Peaks muretsema kedagi, kes kaasa sõidaks, mõlemaid salaja walwaks ja meile telegrafeeriks, kui sünnib midagi!"

Hammersley waatas talle hämmastunult otsa.

„Pole halb mõte. Aga kelle hooleks wõime seda usaldada?"

„Ma teaksin, wõib olla, kedagi — jah! Pange tähele, Mr. Hammersley. Teie astuge rahameestega ühendusse wõi laske Sanders teeb seda ja alustage aktsiooni teoreetiliselt — et härrad oleksid walmis wälja ostma, kui waja. Mina annan Teile mehe, kes Benaresi kaasa reisib ja meile telegrafeerib. Nii pea kui meil wastawad teated käes on, alzame meie ostmisega, wõi jälle teatame oma inimestele, et aktsiooni esialgu katkestame."

„Suurepärane, Mr. Austin. Keda Teie kaalute?" Toreda poisi, keda ikka olen tahtnud Teile esitada. Ta nimi on Jack Mc Gill."

„Shottlane?"

„Ameeriklane — arwatawasti Shotti päritolust. Nagu öeldud, tubli mees; ratsutab nagu kurat, laseb püssi, poksib, wehkleb, ühe sõnaga, kõiges, mis tähendab sporti, kodus. Seise juures peenike, kawal pea, waimurikas, teravmeelne ja — last but not least — gentleman peast jaluni.

„Teie laute ju päriselt waimustuste!"

„Ta on ka seda wäärt, Mr. Hammersley. Ma wõlgnen sellele mehele juba wäga palju tänu. Ta alles saabus ta Mexikost, kus ta mereministeeriumi ülesandel maa-ala on sondeerinud ja meile sõpru wõitnud. Ta elas kõige kihtiamate maaelanikkude keskel, oli tuhandeid kordi hädaohus, kuid ta on oma ülesande hiilgawalt lõpule wiinud. Lõpuks pidi ta põgenema, kleepis kahekslaha kilomeetrit waguni rataste wahel, nagu kuulus, ja sõudis eile õhtul kell 7 mereministeeriumi, kus teda ta hirmsa wälimuse tõttu esteks siisegi ei tahetud lasta. Ta oli täiesti närune, nädaline habe, rebenenud riided, pruun nagu pähkel — ma ise poleks teda peaaegu ära tunnud."

„See kõlab ju wäga ilusasti. Ainult lubage mulle üks küsimus! Praegune ülesanne wajab meest, kes salongis ja luksuslabiinis on kodus — ratsutamisega ja poksimisega ei saa kaugele. . ."

„Oo, olge muretal Jack Mc Gill on tantsusaali parketil wõi Delmonicos wõi Ritz-hotellis samuti kodus nagu preerias wõi laubalaewa süteruumis. Poiss on heast perekonnast, on endal kenakene warandus ja tal poleks õieti waja elada sarnast elu. Aga ta ütleb, tal pole head tuju, kui tal mingit seiklust pole, millega tingimata waja walmis saada.

Ja siis on ta weel naistepõlgaja. Tal on hea wälimus, omab kõik, mis tüdrukuid wõlub, kuid ta sülkab nad tagasi, nagu sportlane tubaka wõi alkoholi. Temaga pole selles suhtes midagi peale hakata."

„Ah, isendast pole see ju muud kui detektiiwi ülesanne."

„Ja, aga see asi on wäga tähtis. Ja kes teab, kas ta nii päris hädaobutugi on. Kui inglased teada saawad, et selle taga on meie agent. . ."

„Seda ei tohi sündida."

„Sellepärast ma ütlen — Jack Mc Gill on mees, keda meie wajame."

„Hüwa. Tooge ta siia. Kus ta elab?"

„Ta tahtis olada Ritz-hotelli."

„Damn — kui suurtlugune!"

„Ja, aga see on eht Jack Mc Gill. Elab kuude wiisi ainult wardas küpsetatud loomalihast ja maisipirukatest, täitanud ja määrdunud kleterode ja peonide keskel kõrtsis, magab millatekil, rewolwer walmis taskus, tuleb ruineerunult New-Yorki ja elab luksushotellis. Oma korterit tal pole, peale seda, kui kolm korda ta juure siise murti, et otsida kirjawahetust. Olen weendunud, et ta praegu Ritz-hotellis naudib kõige põhjalikumalt kultuuri wiimaseid uudiseid."

„Pagana poiss!"

„Seda ta on. Ma laseu ta kutsuda."

„Tehke seda kohe siit, mr. Austin. Ma kutsun oma sekretäri."

Riigisekretär surus kellanuppu. Kohe astus tuppa intelligentse näoga noormees.

Austin terwitas teda lahkesti Ta tundis mr. Hammersley eraselretäri juba ammu.

„Mr. Meredith, kõlistage, palun, Ritz-hotelli, nõudke mr. Jack Mc Gilli, terwitage teda minu poolt, ja et ta kohe tuleks wälis-

Olen awanud uue

õllepoe

seesjoomiseks, wäljawiimiseks.

Paldiski mnt. 31-a.

End. M-lle Wildase äri kombinatstööde juhataja-juurdelõikaja wõtab nüüd omas kodus

Neidi- ja mantlitööd

wastu.

W. Kompassi tän. 9—2.

Soowin head

sõpra,

kes laenaks 30 krooni 4 kuu peale, olen surmani tänulik. Kirjad sfl. „Wanem neiu" all.

Kaks lihtsat, tõsist, kesksealist neidu

tutwuksid

korralikkude härradega, kellel puudub naissõber. Kirjad sfl. „J. M." all.

Kaks noort ja rõõmsat, kuid siiski mitte ülemeeliuse ega liialduse kaldumat neidu soowiwad astuda

kirjawahetusse

noormeestega lähedalt ning kaugelt. Kirj. saata „Rahw." abiial. Tartu, Rüütli tän. 11. „Brown-eye", „Gray-eye.

Wanem naisterahwas lapsega soowib tõsist

tutwust

wanema, jõuka meesterahwaga, kellel oleks kapitali waranduse kindlustamiseks. Palun kirj. sfl. „Kiire soow".

Wiisakate härradega soowiwad

kirjavahetust

kaks noort elurõõmsat neidu. Päewapilt soowitaw — mitte nõutaw. Wastame kõigile. Kirjad saata: W. i oara, Gillae . „Lihtl 13", „Rabia 1".

Riigiametnik soovib

tutwuda

abielu mõttes haritud neiu ehk noore lesega. Päevapilt soovitav.

Kirjad slt. „operaator."

Kaks elurõõmsat meremeest soovivad tõsist

tutwust

neidudega. Päevapilt soovitav, kuid mitte nõuetav. Van. 18—24 a. Kirjad saata: Kabernseme p.-ag., jaikutunnistuse nr. 9. Nr. 228.

Daamid ja härrad!

Kaks elurõõmsat Eesti vabariigi kodanikku soovivad Teiega

kirjavahetust.

Päevapilt soovitav, meeldivuse korral võib järgneda . . . Aadr.: Viru-Jaagupi postkontor. „Ly" ja „Lui".

Abiellume

naisolevustega, van. 18—45 a., kes võimaldab kodu kahele heasüdamega noormehele, kes täiesti karsked ja ausad. Kirjad pildiga. Võsu, Palmse mõis. Mets 18 ja Põld 25.

Neiud, abielu peale vaatajad, teiega soovib

tutwust

noor varanduse omanik. Kirjad ühes päevapildi ja õige aadr. saata: Kihnu p.-ag., Lina küla. A. Kägu.

Tutwust

soovib noor, jõukas lesk, korralikku ja kaine meesolevusega, van. 30—38 a. Päevapilt ja elulookirjeldus nõuetav. Kirjad: Mõisaküla, Kilkre t. 32. Mia Mõttus.

See pole nõidus,

waid ühe side rahwaga, mis „Esmaspäewa" on teinud kõige loetawamaks leheks Eestis.

„Esmaspäew" tuleb sõbrana

oma lugeja majja. Kõik see, millest mõtleb ja muretseb eestlane, peegeldub meie lehe weergudel.

Huwitawad kirjatükid

Eesti elu olewikust, minewikust ja tulewikust ilmuwad „Esmaspäewas". Teaduse edusammud põnewal kujul.

Ainja lehena

meie ajakirjanduses toob „Esmaspäew" igas numbris omapärase nalja- ja pilkenurga Eesti sündmustest.

Maksuta surmakindlustus uuel aastal.
Surma vastu on kindlustatud tellija ise, tema naine (või mees) ja lapsed. Toetuseks maksame surmajuhtumise korral 3000 senti. Kindlustus astub jõusse tellimise neljandamast kuust.

Illustreeritud jutud,

ajude gümnastikat, sündmustatuseid, huwitaw malenurk, peremaiste osa, raadio ja sporditeadistuseid igas numbris.

Sellepärast tellib igaüks omale „Esmaspäewa."

Tellimishind aastaks 2 kr. 75 senti, kuueks kuuks 1 kr. 50 s., kolmeks kuuks ainult 76 senti. Telliba saab igast postiasutusest. Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk tän. 54.

Praegu saab weel tellida „Esmaspäewa" aasta algusest peale.

Ettetulnud juhtumise pärast suured

kampluserwmid

laoba turu ja meierei wastas kohe

ära anda.

Teateid annab Paap, Roerus.

Paljudele tuntud

HIROMANT.

Ütlen täpselt Teie saatuse sünbimiseest surmani käest, käekirjast, pildist ja wanadest Rooma-Egiptuse kaartidest. **Polgu t nr. 3—26 keldri korral,** Paraaduks tän., mitte raudwärawast. Eksituste ärahoidmiseks palun aadress tähele panna. Wastuw. kl. 9—7, ka pühap.

Kodumaa neiud!

Teiega soovib tõsist

tutwust

elukogemustega noormees, keskmistes aastates. Varandusl. kindlustet. Kaine, kuid mitte karsklane. Päevapilt ja lühike anesekirjel. soovitav, kuid mitte nõuetav, mida nõudmisel tagasi võib saada. Van. 19—25 a. Prünettidel eesõigus. Kirjad õige nime ja aadressiga kuni 25. skp. Vasavere p.-ag. „Onu Tom."

Hiromant.

Ütleb õrgu jätku tulemata, kellel miskit tõsist südamel. —

Maks wabatahtlik.

Narwa mnt. 35—7, ii-sel korr.

Hallo preilid, silmad siia!

Kaks elurõõmsat maapoisut 20-eluaasta ümber, tulevased taluperemehed, soovivad

tutwust

tõsises mõttes neiudega linnast ehk maalt. Van. 18—23 a. Päevapilt soovitav aga mitte nõuetav. Kõik kirjad leiavad vastust. Aadr.: Jõgeva, Aido pk. Karl 20 ja August 19.

Kuulus hiromant **RUTH.**

Rüütli ja Harju tän. nurgal nr. 32, k. 11. Sissekäik Rüütli t. Otsustan iaatust käetoonte, käekirja ja päewapildi järele. Wastuwõtmine ärip. kl. 11—7 ja pühapäewal 2—4.

Peokorraldajatele
maal ja linnas.
Serpentiini,
konfetie,
piletiraamatuid ja
amori postkaarte
mööduvate hindadega
K.-Ü. „RAHVAULIKOOLI" kauplused
Tallinnas { Harju tn. 48, omas majas, Jaani tn. 6, pangamajas.

Sümpaatsed neiud 20—24 a.!

Wanal aastal katsetasin suhteb seni tuntud neidudega, kellest ei ole leidnud jäädawat sõbrannat. Kus wiibib ja, mu lemmikneiu, kes ka weel täita waba ja unistab iluiast tulewikust? Tahan, et kuuluksime ainult teineteisele. Olen 26 a., riigiametnik, kesk. harid., seltskondlik, lõbus, kuid romantilise hingega, 173 cm pikk, saldän, talwel kirglik suusa- ja uisutaja. Eelistan brünette, kesk. harid., sümp., lõbusaid, warand. kindl., ehk kindl. ametis, kes talwist sporti harrast. Päewap. nõuet., mille mittemeeldiwuse korral ausalt tagasi saadan. Teat. slt. „Pegasus" all kuni 1. weebruarini 1930 a.

„Rahwalehe"

Üksiknumbreid on müügil igas raudteejaamas.

Neiud ja lesed,

kes soowitab mingit tööd korralikule, 24 a. noormehele (oman head tunnistuseid) ehk laenab 50 kr., kindlust. wastu omab hea sõbra ja meeldiwuse korral abielu. Teat. slt. „A. P. 24" all.

Preilid, Teiega soowiwad tõsist

tutwust/kirjawahetust

kolm warand. noormeest, kes maalt ehk linnast. Warandus ega haridus ei ole tähtis. Päewapilt soowitaw, mitte nõutaw. Kirj. slt. „Wolts", „Heinu", „Feliks".

Astroloog ja hiromant

Majew.

Wastu wõtab ärip. k. 10—5 ja 6—8, pühapäewal k. 1—5. Otsustan täpselt iseloomu ja saatust. Annab tunde. Estonia teatri ligidal. W. Tartu mnt 2—5.

Hallo Eesti neiud!

Kaks elurõõmsat noormeest soowiwad Teiega

tutwust

Wan. 18—25. Kirjad aadr.: Tiooru p.-ag., Kilkoja meierei, sõidutunnistus nr. 362640.

Sportla ed, täis ülewoolawat energiat, sunnitud loobuma lõbusast talisportist kaitsekst tooja aega, weel 'poje-mate — sideme sõlmimiseks — tauni tulewase kodu loomiseks.

Naishinged!

Kes tunneb kaasa ja ei leia oma abi? Kirjutage! Soowitaw fotoga. Aadr. Pirri p.-ag. Gladiaatorid 1. 26., II. 25., III. 24.

Wastutaw toimetaja R. Küng.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.

„India ime."

ministeeriumi. Ta kohtab mind siin riigisekretär Hammerley juures.

Wäljakutsumine ei kujunenud mitte wäga kergeks.

Jack Mc Gill oli seletanud, et teda hommikul ei tohtiwat äratada, enne kui ta ise wälja tuleb. Polnud sellepärast telefoniühendust temaga.

Waene Meredith kinnitas ikka ja jälle, et siin olewat Mereministeerium, ja ta pidawat kõnelema mr. Mc Gilliga. Olewat wäga tungiw . . . Kuid hotell tunneb ainult ühte juhtiwat tegurit — oma külaliste mugawust. Ja isegi Ühisriikide president, isegi mr. Morgan wõi mr. Rockefeller poleks suutnud telefonipreilit weenda, et wõib ehitada mr. Mc Gilli suurtuguse rahu.

Kuigi kell oli juba üksteistkümmend läbi.

Kõigepealt juba sellepärast mitte, et kunagi ei wõinud teada, kas kõneleja just nimelt see oli, kellena ta ennast wälja andis.

Wiimaks läks Meredith telefoni juurest ja saatis kiirkäskjala mootorrattal Ritzi juure, kiiresti tipitud kirjaga, mille ametlik sümbol ei jätnud kahtlust ta tähtsuse kohta.

See mõjus.

Kella pool kaheteistkümne ajal, pärast pikka seletamist mootorratta sõitjaga, koputas üks teener Jack Mc Gilli magamistoa uksele ja astus, kiri käes, sisse.

Jack magas woodis nagu kiwi.

Teener köhatas.

Asjata.

Ta astus siis woodi juure ja puudutas Jacki õlast.

Samal hetkel sai ta hoobi rindu, mis teda neli meetrit eemale wastu seina paiskas ja Jack Mc Gillil oli äkki käes hiigla rewolwer sinisest terasest, ta istus woodis ja hüüdis:

„Hands up!"

Kuna teener surnukahwatult kõna kuulas, tuli Jackile pilkamisi meelde, et ta mitte enam Mehikos, waid wanas New-Yorgi Ritz-hotellis oli, kus pole just tingimata waja seitsmelaenguliste kolte, kui peetakse läbirääkimisi.

Samal ajal tuli talle ka meelde, et ta oli keelanud ennast äratada. Ta wiskas rewolwri urisedes öölaua marmortahwlile ja urises:

„Mis teie tahate? Ma ju keelasin . . ."

„Wabandage, sir."

Teener polnud ikka weel toibunud oma kohkumisest ega posti-hoobist, mis oli tabanud ta südant.

Ta hingas raskesti ja oli näost kollakashall.

„Ja, ja," ütles Jack, kellest pildist natuke pehmendatud. „Tabas hästi, Boadale, oleks see juhtunud Mehikos, oleks nüüd auk seinas ja teie istuksite wäljas! Ritz-hotell on natuke soliidsemalt ehitatud."

„Mis siis on?" päris ta siis mugawalt.

„Kiri mr. Mc Gillile — wälisministeeriumist. Kiirkäskjalg tõi selle, mootorrattal."

„Waat, on neil meestel aga ka rutt. Andke siia!"

Ta kiskus ümbriku lahti, luges read ja haigutas.

„Ma olgu neetud, kui see pole jälle mõni uus ülesanne — — kurat, tahtsin just kahekja päewa puhata. Wõtaks tont, oh nii."

Ta andis teenrile kaks dollarit, ehmatuse peale, lükkas ta uksest wälja ja hüppas korraliku pantrihüppega, mõlema jalaga korraga, wanni.

Kui ta enne kella ühte oma läbirääkimistelt wälisministeeriumist tagasi pöördus, oli ta silmnähtawalt paremas tujus, wilistas oma ette ja kõndis suurte sammudega omas toas edasi-tagasi.

„Jällegi midagi wahelduseks," ümises ta lõbusalt, „reis Indiasse — juba ammugi tahtsin jällegi kord sõita sinna. Ja gentlemanina, esimeses klassis, pole raske, pigemini lõbusõit. Läheb waja. Ainuke raskus on, et ei pea silma torkama, see tähendab, ei tohi wälja paista. Peaks . . ."

Ta katkestas ja kõndis jälle edasi-tagasi.

Siis jäi ta äkki seisma ja ütles tõsiselt ja wäga pilkamisi: „Kõige silmapaistwam paistab tänapäew kõige wähem silma."

Istus lähemale toolile, süütas endale sigareti ja naeris lõbusalt oma ette.

Tal oli oma plaan.

3

„Hiinamaa" oli lahkunud Kobest ja tõttas nüüd täie auruga Shanghai poole.

Ta oli suurim ja kiireim laew beilarliinil, mis mugawuse ja kiiruse poolest ületab Jaapani liinid.

May Elliot istus Sir Edward Huncesteriga ahterdekil ja waatas kord kohisewat kiiluwett, mis wahutades jättis laia joa, mis ulatas kuni silmapiirini, muinasjutuliste laugusteni, kord silmapiirile, kus walged pilwed näisid suudlewat ookeani pinda.

Kari lendawaid kalu möödus laewast.

Ta järgnes neile pilguga, kuni nad kadusid mustadena punktidena.

Ta oli kurb, ilma et oleks isegi teadnud, mispärast.

Kuldkäärid.

AXEL KLINCKOWSTRÖMI ROMAAN

2.

„Olge lahke, Jason, siin on märk — märkige ära nr. 9!"

Mütoloogilise kuldnaha kandja nimega isik — tõelikult oli ta nimi lihtsalt Petterson — wõttis wastu tillukesed kuldkäärid, uuris neid hoolega, tegi paberile märkuse, mille järel ta märgi omanikule tagasi andis:

„Olge lahke, astuge sisse — koosolek algab kohe."

Kõnetatu noksas sõnalausumata ning astus eesriide taha.

See oli piklik, madal, keldritaoline wõlwialune, ning temas walitses poolhämarus. Peaaegu terwet ruumi wõttis enda alla pikk laud, kaetud diplomaatlistel läbirääkimistel tarwitusel olema ning selle tõttu klassiliseks saanud rohelise kalewiga.

Mõlemal pool lauda seisid pooltosinat mõnusaid tugitoole, millest suurem osa wiimaseks saabunu sisseastumisel juba olid sisse wõetud — üksainus, laua otsas seisew, teistest suurem tugitool, baldahiini taolise katusega — oli weel tühi — nähtawasti saladuslikku koosoleku juhataja koht.

Ruumi walgustasid liksikud rohelise kattega lambid, millest iga tooli juures oli üks, meelde tuletades lampe, mida tarwitawad loengute pidajad piltide demonstreerimisel.

Sisse astudes lasi nr. 9 eesriide langeda, tihtlasi üles tõstes silmaaukudega warustatud mantli peakatet, wabastades ühedaks aetud noore näo julgete kullisarnaste joontega. Astudes omale kohale — toolid olid nummerdatud nagu Rootsi akadeemias — terwitas ta lühida peanoogutusega nr. seitset ja nr. ühteistkümmet — kellest esimene oli lahke näoga paksuwõitu härra, kuna teine oli wanem mees kahwatu äraelanud näoga.

Äkki kustusid kõik tuled ning walitses pilkane pimedus. Ruumi tagaseina poolt kostis tasane klirin, nagu waikuul libisewatest kardinarõngastest ning seallamas kiirgas pimestawalt koosweiibijate silmi hiiglasuured lugemata hulgast wärwilistest elektrilambikestest koosnewad wiltkäärid. Walgusreklaamide juures tawaliselt tarwitatawa sisielaadi tõttu leegitses ja kiirgas hiigla sümbol nagu oleks ta tehtud kallistkiwidest:

„Leegitsewate kääride juhtiwad meistrid ja apostlid, olge terwitatud tänaõhtusel koosolekul!"

Weel hiljuti tühjalt seiswal toolil istus legi — omalt troonilt waatas Irma Brand roheliste hiilgawate kassisilmadega oma truudele sulastele kurja teenistuses.

„Palutsin tooli nr. 2 omanikku esitada ülewaatega meie praeguse ärilise seisukorra üle."

Nr. 2, paks, haiglaselt kahwatu härra, walkjate wurrudega ja kahwatute sinisite, pisut õliste silmadega isik, kelle osawõtmine sellest koosolekust oleks äratanud põhjendatud sensatsiooni börsil, lehitses silmapilgu oma paberites:

„Kõrge suurmeistrinna, juhtiwad meistrid! Esimesel mail oli äriseis järgmine:

Tulud: üldine tagawarafond Kr. 8.968.137,65, sissetulek Kopenhaageni osakonnalt 39.426,39 krooni, sissetulek Helsingi osak. 15.644,42 kr., sissetulek Oslo osak. 6.938,11 kr., sissetulek intendent Axel Gadeliuse surma puhul 650.000 kr., sissetulek lese Sofia Skytte surma puhul 450.000 kr., sissetulek paruniproua Ewa Gripendoo surma puhul 125.000 kr., sissetulek disponent Edward Falleni surma puhul 80.500 kr., protsendid 38.474,52 kr., Pinkus Löwenzahnilt kauba eest 4.836,71 kr., muud tulud 1.238,85 kr. Kokku tulusid 10.380.069,54 krooni.

Kulud: pangadirektor Herman Jahni eeltulewaks surmaks tarwilised wäljaminekud 8.969,32 kr., direktor M. A. Kallsteini eeltulewaks surmaks tarwilised wäljaminekud (ettepanek) 5.400 kr., konsul Jonas R. C. Wiborgi eeltulewaks surmaks tarwilised wäljaminekud 21.500 krooni.

Luban endal tähendada, et wiimasesse summasse on üles wõetud kulu 18.000 krooni suuruses raadiumi soola eest, mille tagasisaamiseks on olemas teatud eeldused — kui mitte teisiti, siis lahkamisel.

Organisatsiooni kulud Berliinis 9000 kr., kuna toetussumma ordule 4000 kr., reklaam 5227,86 krooni."

„Kõrge suurmeistrinna!"

„Nr. 6 on kõnal!"

„Kuna täna esimest korda osa wõtan juhatuse koosolekust, palun seletust — mida tuleb mõista reklaami all? — Usksin pigemini . . ."

„Meie reklaam on negatiiwne — mille eest teised maksawad kõne alla tulemiseks, maksame meie, et pääseda sellest — on olemas „waikimise raha"."

„Tänan!"